

FOLKEUNIVERSITETET I ODENSE
**PROGRAM
FORÅR 2017**

LIVET OG DØDEN

Bliv klogere på liv, død og efterliv

.....

**ÅBNINGSFORELÆSNING:
MØD PETER ØVIG**

og hør om bogen "BZ"

.....

**VIDENSBRUNCH:
BOB DYLAN**

Næring til hjerne, hjerte og mave

.....

**MØD FOLKEUNIVERSITETET
PÅ WWW.FUODENSE.DK**

.....

■ INDHOLD

ÅBNINGSFORELÆSNING	3
LITTERATUR	4
FILOSOFI, RELIGION OG TEOLOGI	6
VIDENSBRUNCH: BOB DYLAN	9
MUSIK OG FILM	10
DEXTER/KONCERTHUS	11
HISTORIE	12
ANNA KARENINA	15
REFORMATIONEN	16
KUNST	20
SKAM	23
REFORMATIONEN	24
KULTUR OG SAMFUND	26
ARTIKEL: HVERDAGSSPROGET	
UNDER LUP	28
TÆNKEPAUSER	30
ØLBRYGNING	31
PSYKOLOGI, SUNDHED	
OG PÆDAGOGIK	32
ARTIKEL: MUS SYNGER DERES	
KÆRLIGEHDSSANGE I ULTRALYD	34
NATURVIDENSKAB OG TEKNIK	36
GRATIS NATURVIDENSKAB	38
KOMMUNIKATION OG ORGANISATION	40
EUROPA RUNDT PÅ 80 MINUTTER	43
SYDDANSKE REGIONER	45
PRAKTISKE OPLYSNINGER	46
SKAM	48

FOLKEUNIVERSITETET I ODENSE

Syddansk Universitet
Campusvej 55 · 5230 Odense M
Tlf. 65 50 27 72
fu@fuo.sdu.dk · www.fuodense.dk

Sekretariatsleder

Cand.mag. Annette Hansen,
annhan@fuo.sdu.dk

Programredaktør

Cand.mag. Ditte Løndahl Farup
ditlo@fuo.sdu.dk

Studentermedhjælper

Kristian Boeskov, kribo@fuo.sdu.dk

Bogholder

Susanne Willum, willum@fu.dk

Oplag: 74.000

Layout og tryk: Kindly / Clausen Grafisk

Ret til ændringer i programmet forbeholdes.

Der tages forbehold for trykfejl.

Tjek altid www.fuodense.dk for nyeste information om holdene.

Trykt på FSC-mærket papir.

■ VELKOMMEN TIL FORÅRET 2017

Vi byder velkommen til et nyt år og et nyt og spændende semester på Folkeuniversitetet.

Foråret 2017 byder på mange lærerige oplevelser sammen med de bedste forskere og formidlere i landet. Folkeuniversitetet tilbyder viden på højeste niveau til alle, der har lyst, interesse og videbegær, og vi kan sige med sikkerhed, at vores forskere også glæder sig til at møde jer.

I foråret 2017 inviterer vi alle med mod på ny viden og inspiration til at deltage i vores nye og anderledes tilbud. Forfatteren Peter Øvig Knudsen, forfatter til "Hippie 1-2" og "Blekingegadebanden", åbner forårssæsonen på Folkeuniversitetet med en forelæsning, der handler om hans nye bog "BZ. Du har ikke en chance -tag den!".

Du kan også være med til at fejre 500-året for Luthers reformation, når Folkeuniversiteter over hele landet tilbyder gratis arrangementer, der gør os alle lidt klogere på hvad reformationen betød for datidens mennesker og på hvorfor den betyder noget for os i dag.

Viden er grundlaget for gode og indholdsrige samtaler i godt selskab, så kig kataloget igennem sammen med kæresten, kollegaen eller vennen og find præcis det, der kan give fælles inspiration, værdifuld viden og opløftende oplevelser. Vi glæder os til at se jer.

Med venlig hilsen

Ditte Løndahl Farup, programredaktør

Annette Hansen, sekretariatsleder

ÅBNINGSFORELÆSNING

PETER ØVIG KNUDSEN:

BZ

Peter Øvig Knudsen holder Folkeuniversitetets traditionsrige åbningsforelæsning og fortæller om sin nyeste bog "BZ". Bogen handler om BZ-bevægelsen i 80'erne. En efterårsdag i 1981 besatte en gruppe børn og unge en nedlagt rugbrødsfabrik på Nørrebro i København for at indrette den til Ungdomshus. Det blev starten på BZ-bevægelsen, som i de følgende ni år gang på gang tog fusen på politi og myndigheder – og blev 1980'ernes vigtigste ungdomsoprør med husbesættelser, gadekamp og happenings. Der er mulighed for at købe bogen i forbindelse med forelæsningen.

Efter forelæsningen serveres der vin, vand og snacks i fredagsbaren.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: Onsdag 1/2

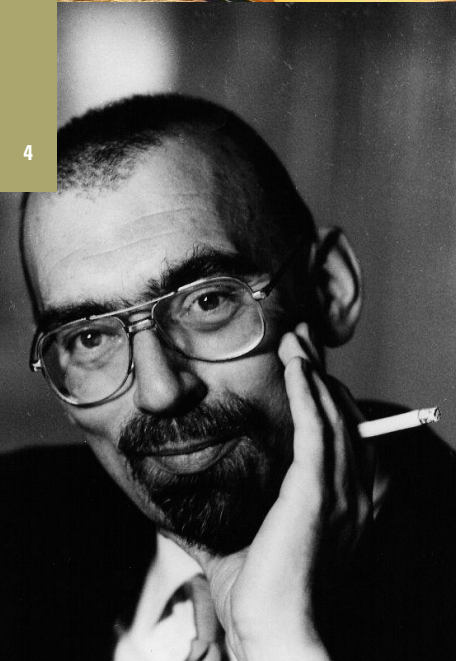
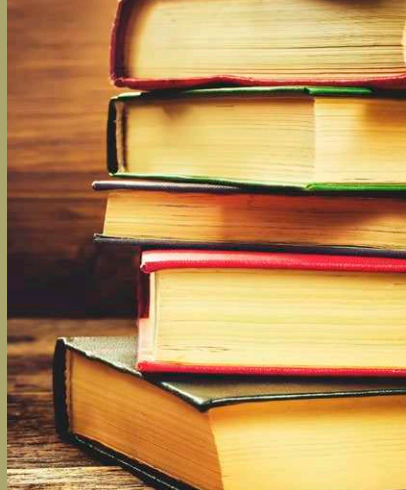
Tid: 18.00-19.30

Pris: 60 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense,
Campusvej 55, 5230 Odense M

■ TOVE DITLEVSEN 100 ÅR

Den store danske digter Tove Ditlevsen ville i 2017 fylde 100 år. Tove Ditlevsen er en af vores største digtere. Hun regnes for at være en selvbiografisk forfatter, der brugte sit eget liv som inspiration. Selv mente hun, at hun var et rodehoved, der kun egnede sig til at skrive. Måske fordi hun var født med en 'sivebrønd og en septiktank' indvendigt. Aldrig så snart havde hun fået den ene til at fungere, før helvede brød løs i den anden. Hun nåede at skrive talrige noveller, romaner, selvbiografier, essays, digte, artikler og hørespil, inden hun døde for sin egen hånd i 1976.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Jeannet Ulrikkeholm, forfatter og foredragsholder, cand.mag.

Dato: 2 lørdage, start: 14/1

Tid: 12.00-15.00

Pris: 400 kr. Studerende: 200 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ DEN FRANSKE NOVELLE

Novellen er en livskraftig og spændende genre inden for fransk litteratur. Hvert år udkommer der flere hundrede novellesamlinger på franske forlag. Mange kendte romanforfattere skriver også novellesamlinger. Det gælder f.eks. nobelprismodtagerne Le Clézio og Patrick Modiano, og forfattere som Anna Gavalda, Claire Castillon og Marie NDiaye. Og endelig er der den nu 89-årige, meget anerkendte Annie Saumont. Annie Saumont skriver om almindelige menneskers liv, og hun har en exceptionel evne til at sætte sig i andre menneskers sted. Vi vil på dette kursus studere Saumonts litterære univers, sproglige stil og virkemidler, og så vil vi naturligvis læse nogle af hendes ca. 300 noveller. Bemærk at kurset foregår på fransk!

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Helle Andersen, undervisningsassistent, cand.mag., Syddansk Universitet

Dato: 8 tirsdage, 31/1, 21/2, 7/2, 28/2, 7/3, 14/3, 21/3, 28/3

Tid: 17.00-18.45

Pris: 850 kr. Studerende: 425 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ VERDENSLITTERATURENS MONSTER- OG MESTERVÆRKER

I rækken af verdenslitteraturens monster/mesterværker er vi nået ind i det 20. årh. Vi lægger ud med Marcel Proust "På sporet af den tabte tid", der blev udgivet i 13 bind fra 1913 og frem. De sidste bind blev færdiggjort af familien efter hans død i 1922. Det var også året, hvor James Joyces "Ulysses" blev udgivet, romanen som alle kender, men kun få har læst. Franz Kafkas "Slottet" så også dagens lys. Den nyeste roman i serien er Alfred Döblins "Berlin Alexanderplatz" fra 1929. Det er ingen forudsætning for at deltage, at man har læst værkerne. Nye såvel som tidligere deltagere er velkomne.

23/02 Marcel Proust: "På sporet af den tabte tid"

Neal Ashley Conrad, mag.art. og ph.d i litteraturvidenskab

09/03 James Joyce: "Ulysses"

Benjamin Jon Boysen, adjunkt, Syddansk Universitet

23/03 Alfred Döblin: "Berlin Alexanderplatz"

Annelise Ballegaard Petersen, lektor emeritus, cand.mag. i litteratur, Syddansk Universitet

06/04 Franz Kafka: "Slottet"

Moritz Schramm, lektor, ph.d. i litteratur, Syddansk Universitet

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 4 torsdage, start: 23/2

Tid: 19.00-20.45

Pris: 450 kr. Studerende: 225 kr.

Sted: Dalum Kirke annekset, Dalumvej 112B, 5250 Odense SV

■ LATINAMERIKANSK LITTERATUR

Den latinamerikanske litteratur slog igennem i den litteraturelskende verden i 1960'erne. Fantastikken var tyvstartet ti-tyve år før, realismen tog fat i blodrige kulturer på nye måder, og den magiske realisme vendte op og ned på virkeligheden, så ikke engang tyngdeloven gjaldt længere. Den udfordring har de nye forfattergenerationer givet deres helt eget svar på.

06/03 Magisk realisme. Gabriel García Márquez og Isabel Allende

13/03 Fantastik. Jorge Luis Borges, Julio Cortázar

20/03 Realisme. Mario Vargas Llosa og den nye latinamerikanske litteratur

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Rigmor Kappel Schmidt, cand.mag. og oversætter

Dato: 3 mandage, start: 6/3

Tid: 19.15-21.00

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

DANSKE BESTSELLERE

Vi præsenterer de bedste, spritnye romaner af danske forfattere. Anne Lise Marstrand-Jørgensen går med "Dronningen af Saba og Kong Salomon" tre tusind år tilbage, men alligevel virker romanen dugfrisk og nærværende. Mich Vraa tager i "Haabet" fat på den danske slavehandel omkring 1800, en problemstilling, der er ret aktuell i 100-året for salget af De vestindiske Øer. Morten Vittrup's roman "Argentineren, der kom sejlene på en cedertræsplanke" er en latinamerikansk inspireret familiesaga. Mens Vittrup's roman foregår i Spanien, har Merete Pryds Helle med "Folkets skønhed" skrevet en dansk slægtshistorie fra omtrent samme periode med udgangspunkt på Langeland.

14/03: "Argentineren der kom sejlene på en cedertræsplanke"
Leif Søndergaard, lektor emeritus, ph.d., Syddansk Universitet

21/03: "Dronningen af Saba og kong Salomon"
Mogens Davidsen, lektor, ph.d., Syddansk Universitet

28/03 "Haabet"
Leander Møller Gøttcke, ekstern lektor, Syddansk Universitet

04/04 "Folkets skønhed"
Anita Nell Bech Albertsen, lektor, ph.d., Syddansk Universitet

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 4 tirsdage, start: 14/3
Tid: 17.30-19.15
Pris: 450 kr. Studerende: 225 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

VIDENSBRUNCH: BOB DYLAN

Mød to forskere i samtale om legenden Bob Dylan. Vi starter med en lækker brunchbuffet, kaffe og te i universitetets smukke 'Panorama'. Dernæst kan du tage din kaffe med ind i det tilstødende lokale og lytte til en intim samtale mellem Anne-Marie Mai og Flemming G. Andersen. Flemming vil sætte Dylan i relation til den amerikanske sangtradition, som Dylan – især i de unge år – var stærkt inspireret af – men som også genfindes i hans seneste værker. Anne-Marie vil fortælle om Dylan som skaber af et litterært univers, som vi alle kan spejle os i og drage næring af. Anne-Marie Mai og Flemming G. Andersen er medforfattere til bogen: Hvor dejlige havfruer svømmer.

Program:

Kl. 10.00-11.00: Sted: Panoramaen, Campusvej 55, Hovedindgangen, 1. sal

Kl. 11.15-13.00: Anne-Marie Mai, professor, lic.phil. og mag.art., Syddansk Universitet og Flemming G. Andersen, lektor emeritus, dr.phil, Syddansk Universitet
Sted: Syddansk Universitet Odense, Lokale 100, Campusvej 55, Hovedindgangen

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 1 lørdag, 11/3
Pris: 250 kr.

DE FORBUDTE ROMANER

Vi har en tilbøjelighed til at tro, at vores tid er den mest frigjorte, men allerede i 1748 skrev John Cleland den erotiske roman "Fanny Hill". En glædespiges erindringer". Den blev forbudt i Danmark, fordi den blev anset for at være pornografisk. I 1963 var der et forlag, der vovede at udgive den, og det resulterede i en retssag, hvor forlaget endte med at blive frikendt. Sagen var stærkt medvirkende til, at forbuddet mod skriftlig pornografi blev ophævet i 1967. Romanen foregiver at være skrevet af Fanny, men feministen Erica Jong mente, at den giver udtryk for mandens hedeste drømme. Derfor skrev hun i 1975 sin "kvindelige" version med titlen "Fanny". De to romaner er stadig yderst læseværdige, og de kaster gensidigt lys over hinanden.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Leif Søndergaard, lektor emeritus, ph.d., Syddansk Universitet
Dato: Lørdag 18/3
Tid: 10.00-14.00
Pris: 250 kr. Studerende: 125 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

ET LITTERÆRT GALLERI

Det store litterære gennembrud, vi står midt i, har en spændende forhistorie tilbage i 1960'erne. Anne-Marie Mai har i sin nye bog om litteraturhistorie, "Galleri 66. En historie om nyere dansk litteratur", taget afsæt i året 1966. Det var året, hvor Dan Turèll og Henrik Nordbrandt debuterede. Det var året, da Bob Dylan gav sin første koncert i Danmark, og et år, hvor der var høj bølgehøjde i den offentlige debat om kunst og litteratur. Tiderne var ved at skifte, og noget nyt var på vej. Anne-Marie Mai fortæller om det spændende år 1966 og dets betydning helt frem til nutiden. "Galleri 66" har fået fantastiske anmeldelser i de store dagblade.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Anne-Marie Mai, professor i litteratur, lic.phil. og mag.art., Syddansk Universitet
Dato: Onsdag 29/3
Tid: 17.30-21.15
Pris: 380 kr. Studerende: 255 kr. Prisen er inklusiv sandwich og vand, kage og kaffe
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

"DON QUIXOTE" OG HANS SAMTID

Vi dykker ned i Cervantes' "Don Quixote" og kommer omkring overgangen fra mundtlig til skriftlig kultur, fra lokal middelalder til global samhandel, fra aftalægteskab til fritgående kærlighed, fra duel og kamp til demokratisk konfliktløsning, fra ridderbøger til moderne romaner.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Rigmor Kappel Schmidt, cand.mag. og oversætter
Dato: Onsdag 29/3
Tid: 17.30-20.00
Pris: 200 kr. Studerende: 100 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

FYNSK SÅ DET SYNGER

Hvad er fynsk, og hvad er forestillinger om fynskhed? Den fynske dialekt kan spores tilbage til 1100-tallet, men er i de seneste generationer blevet udtyndet. Vi gennemgår typiske fynske dialekttræk og giver en vurdering af, om dialekten kan overleve. Er der også en særlig fynsk kultur eller endda en fynsk identitet? Der er i hvert fald nogle særlige historiske træk og fænomener, som knytter sig til det fynske. Der er fynsk natur og fynske kulturlandskaber. Der er en række kunstnere, som især har medvirket til at skabe forestillinger om fynskhed. Det gælder fx H.C. Andersen, Carl Nielsen, Johannes Larsen, Rasmus Rask og Mads Hansen.

02/05 Det fynske ved fynsk kultur

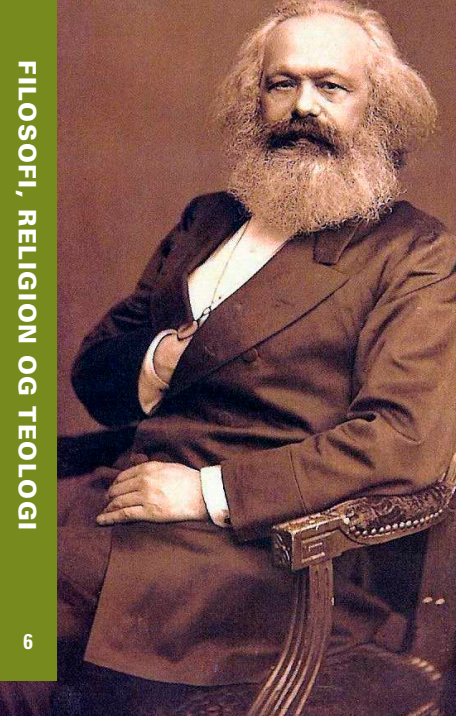
Johs. Nørregaard Frandsen, professor ved Institut for Kulturvidenskaber, leder af H.C. Andersen Centret, SDU., Syddansk Universitet

09/05 Fynsk så det synger

Anders W. Berthelsen, cand.mag.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 2 tirsdage, start: 2/5
Tid: 17.30-19.15
Pris: 250 kr. Studerende: 125 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

EFTERLIV I ANTIKKEN OG MODERNE TID

Første aften vil vi sætte fokus på 'terminale' tanker i den verden, hvori apostlen Paulus levede og skrev sine breve. Anden aften kigger vi på, hvad der mon ville ske med den kristne tro, hvis man fandt Jesu knogler i en grav i Jerusalem. Den sidste aften anlægger et tredje perspektiv på Kirkens opstandelsestro; en tro på Guds opvækkelser af den korsfæstede. Hvad betyder det, at troen ikke drejer sig om opstandelse i al almindelighed? Og at det netop er den korsfæstede, der forkyndes at være tilbage fra døden igen? Hver aften vil der blive sat tid af til spørgsmål og drøftelse.

09/03 Efterlivstanker i apostlen Paulus' samtid og breve
Anders Eyvind Nielsen, sognepræst, dr.theol.

15/03 Jesu korporlige opstandelse – faktum eller falsum
Peter Legarth, professor, teol.dr., Menighedsfakultetet, Aarhus

23/03 Opstandelse eller opvækkelser?
Henning Kjær Thomsen, stiftsteolog, cand.theol., Viborg

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Tilrettelagt af Anders Nielsen, sognepræst, dr.theol. Anders Nielsen, Ringe
Dato: 3 dage, start: 9/3
Tid: 17.30-19.15
Pris: 350 kr. Studerende: 175 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

MELLEM ATHEN OG JERUSALEM: EUROPÆISK IDÉHISTORIE FRA ARISTOTELES TIL AUGUSTIN

Den europæiske kultur hviler dels på kristendommen, dels på arven fra det klassiske Grækenland. Mødet mellem disse to hovedspor i vor kulturhistorie finder sted i Romerriget i de første århundreder efter Kristi fødsel og er måske den mest afgørende begivenhed i den europæiske idéhistorie. Kurset følger udviklingen, fra Alexander den Store erobrer det meste af verden og dermed udbreder den græske kultur til hele Middelhavsområdet, bl.a. Romerriget. Vi undersøger, hvordan Romerriget forvalter arven fra Athen, og følger den græsk-romerske kulturs sammenstød og gradvise sammensmeltning med den frembrydende kristendom.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Claus Christoffersen, cand.mag.
Dato: 5 onsdage, start: 22/2
Tid: 19.30-21.15
Pris: 550 kr. Studerende: 225 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

DØD OG EFTERLIV I VERDEN RELIGIONERNE

Døden er årsagen til al religion. Ingen religion accepterer, at det med døden bare skulle være slut - punktum. Alle har de vidt forskellige visioner om en fortsat eksistens. Skal vi igen forenes med vores kære? Men hov, de er jo født igen, mener både hinduer og buddhister og såmænd også mange moderne kristne, der har taget reinkarnationstanken til sig. Døden er også regnskabs time: I døden får de onde og uretfærdige den straf, de snød sig fra i livet. Denne foredragsrække er på én gang en introduktion til dødens mangfoldighed og dens ensartethed.

02/03 Jødedom
Laura Feldt, lektor, ph.d., Syddansk Universitet

09/03 Kristendom
Katrine Frøkær Baunvig, lektor, ph.d., Syddansk Universitet

16/03 Pause

23/03 Hinduisme
Mikael Aktor, lektor, ph.d., Syddansk Universitet

30/03 Buddhisme
Jørn Borup, lektor, ph.d., Aarhus Universitet

06/04 Nordisk religion
Benjamin Weber Pedersen, ekstern lektor, Syddansk Universitet

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 6 torsdage, start: 2/3
Tid: 19.30-21.15
Pris: 650 kr. Studerende: 325 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

TANKER DER ÆNDRER VERDEN

Gennem historien er der dukket tanker eller ideer op, der har fået en sådan betydning, at verden (og vor måde at se verden på) ikke lænere var den samme som før. Det er brud, hvis indflydelse ikke er begrænset til filosofien alene, men ofte rækker ind i kunst og litteratur, religion og politik. Forelæsningerne inddrager fem eksempler på sådanne banebrydende tanker med afsæt i én central tænker, men med et bredere perspektiv for øje.

06/03 Descartes og Galilei: Den nye videnskab og subjektets nye rolle
Søren Gosvig Olesen, lektor, Københavns Universitet

13/03 Locke og oplysningen: Naturet, magtdeling og religiøs tolerance
Jørgen Hass, ekstern lektor, mag.art., Syddansk Universitet

20/03 Kant og moralfilosofien
Søren Engelsen, ekstern lektor, Syddansk Universitet

27/03 Fichte og romantikken: den skabende bevidsthed og det organiske verdensbillede
Peter Wolsing, lektor, ph.d.,
Syddansk Universitet

03/04 Darwin: naturens historie
Jørgen Hass, Ekstern lektor, mag.art.,
Syddansk Universitet

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 5 mandage, start: 6/3
Tid: 17.30-19.15
Pris: 550 kr. Studerende: 225 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

KIERKEGAARD "CLASSIC" – INDFØRING I LIV OG VÆRK

Kierkegaards forfatterskab er verdenslitteratur. De mange klassiske hovedværker såsom "Enten – Eller", "Gjentagelsen", "Frygt og Bæven", "Begrebet Angest", "Philosophiske Smuler", "Kjærlighedens Gjerninger" og "Sygdommen til Døden" bliver (ny)læst over hele verden med stor interesse. Hvad handler Kierkegaards værker om? Hvad var Kierkegaards egen opfattelse af forfatterskabet? I kurset tilbyder vi en levende og kompetent indføring i Kierkegaards liv og værk.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Tonny Aagaard Olesen, ph.d.
Dato: 5 tirsdage, start: 7/3
Tid: 19.30-21.15
Pris: 550 kr. Studerende: 225 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

INTRODUKTION TIL K. E. LØGSTRUP

Den danske teolog og filosof K.E. Løgstrup ses af mange som én af de mest originale og betydningsfulde danske tænkere siden Søren Kierkegaard, mens andre er stærkt kritiske. Søren Krarup har f.eks. udtalt, at Løgstrup bærer en stor del af skylden for den forvanskning af kristendommen, som han mener finder sted i Danmark og i samme åndedrag beskyldt Løgstrup for at være humanist (i ordets værste forstand) og ikke ane, hvad kristendom er. Løgstrup beskæftigede sig imidlertid langt fra kun med kristendommen. Han beskæftigede sig især med menneskers egen, erfarede tilværelse og forsøgte ihærdigt at forstå denne.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Bjørn Rabjerg, daglig leder, ph.d.,
Løgstrup-arkivet, Aarhus Universitet
Dato: 4 tirsdage, start: 28/3.
Påskeferie d. 11/04
Tid: 18.30-21.00
Pris: 650 kr. Studerende: 375 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

RELIGION OG/ELLER RET?

Hvilken lov vejer tungest: Den, der er givet af kongen eller den, der er givet af guderne? Dette dilemma var emnet for Sofokles' tragedie "Antigone", men er også et dilemma, der udspiller sig i en globaliseret verden. Konkurrencen mellem de forskellige religioners retsopfattelse og de sekulære staters regulering af religionerne, giver ofte anledning til konflikt. Muhammedkrisen er et oplagt eksempel og debatten om brug af burka eller tørklæde er et andet. Vi ser her på retsopfattelsen inden for udvalgte religioner, og giver eksempler på, hvordan sekulær ret regulerer religiøs adfærd.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Linda Langemark, ph.d.-stipendiat, mag.art. og cand. jur.
Dato: 3 tirsdage, start: 18/4
Tid: 17.30-19.15
Pris: 350 kr. Studerende: 175 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

LIVET OG DØDEN

Livet og døden er emner som vedrører alle, men som ofte fortrænges eller ligefrem tabuiseres. Selv om det synes sikkert, at vi skal dø, er døden stadig på mange måder tabu i den moderne vestlige kultur. Filosoferne har gjort sig mange tanker om udødelighed, fx at sjælen måske kan overleve den fysiske død, eller at man på anden måde kan "leve videre". Måske skal livet forstås som det ubetinget værdifulde i tilværelsen – og måske kan det udfylde den rolle, som metafysiske og religiøse instanser tidligere har spillet?

19/04 Eksistensfilosofiske tanker om livet og døden
Jesper Lundsfryd Rasmussen, cand. mag.

26/04 Aktiv dødhjælp eller aktiv hjælp til døende?
Jacob Birkler, klinisk etiker, ph.d. fhv. formand, Etisk Råd

03/05 Livet og sjælen efter døden: Filosofiske forestillinger om udødelighed
Søren Harnow Klausen, professor, dr.phil., Syddansk Universitet

10/05 Er livet noget?
Morten Andersen, cand.phil.

17/05 Livet selv (det virkelig levende) – I livet og i døden
Mogens Pahuus, lektor, ph.d. Aarhus Universitet

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 5 onsdage, start: 19/4
Tid: 17.30-19.15
Pris: 550 kr. Studerende: 225 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

ARABISK FILOSOFI

Arabisk filosofisk aktivitet tog til i slutningen af 600-tallet. Denne form blev i 900-tallet forstærket af oversættelser i af indisk, persisk og især græsk litteratur til arabisk, og et filosofisk-videnskabeligt ordforråd slog rod i den arabiskislamiske civilisation. I 1600-tallet blev filosofien genstand for historisk interesse, og filosofihistorie blev en selvstændig faglig disciplin. Disse historikere gav den arabiske filosofi en marginal plads, og dens originalitet blev undermineret og til tider helt ignoreret. Vi ser her på, hvordan den arabiske filosofi blev vurderet og anvendt.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Walid Mezian, cand.mag. i filosofi
Dato: 5 torsdage, start: 20/4
Tid: 17.30-19.15
Pris: 550 kr. Studerende: 275 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

DE STORE IDEOLOGIER: DE POLITISKE IDEERS HISTORIE FRA ADAM SMITH TIL KARL MARX

I 1776 udsender Adam Smith sin bog om nationernes velstand, og de følgende 100 år udvikles de ideologier, der siden har domineret den politiske tænkning. Vi skal på kurset følge denne udvikling: Fra etableringen af liberalismen, over den konservatisme, der fødes i opposition til liberalismen og som en reaktion på den franske revolution – og videre til Karl Marx og socialismen. I forlængelse af dette vil vi også se på fremkomsten af såvel demokratiet som den nationalisme, der formuleres, da oplysningstidens ideer erstattes af romantikkens fokusering på folk, sprog og nation.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Claus Christoffersen, cand.mag.
Dato: Lørdag 29/4
Tid: 10.00-16.00
Pris: 380 kr. Studerende: 205 kr. inkl. kaffe og kage
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

VIDENSBRUNCH

BOB DYLAN

Mød to forskere i samtale om legenden Bob Dylan. Vi starter med en lækker brunchbuffet, kaffe og te i universitetets smukke Panorama. Dernæst kan du tage din kaffe med ind i det tilstødende lokale og lytte til en intim samtale mellem Anne-Marie Mai og Flemming G. Andersen. Flemming vil sætte Dylan i relation til den amerikanske sangtradition, som Dylan – især i de unge år – var stærkt inspireret af – men som også genfindes i hans seneste værker. Anne-Marie vil fortælle om Dylan som skaber af et litterært univers, som vi alle kan spejle os i og drage næring af. Anne-Marie Mai og Flemming G. Andersen er medforfattere til bogen: "Hvor dejlige havfruer svømmer".

Program:

Dato: 11/03

Kl. 10.00-11.00

Vidensbrunch: Bob Dylan.

Sted: Panoramaen, Campusvej 55,
Hovedindgangen, 1. sal

Kl. 11.15-13.00

Vidensbrunch: Bob Dylan.

Anne-Marie Mai, professor, lic.phil.
og mag.art, Syddansk Universitet og
Flemming G. Andersen, lektor emeritus,
dr.phil, Syddansk Universitet

Sted: Syddansk Universitet Odense,
Lokale 100, Campusvej 55,
Hovedindgangen

Pris: 250 kr.

TAG MED TIL JAZZ I MUSIKHUSET DEXTER

Under Copenhagen Jazz Festival i 2013 spillede Niels Vincentz, Billy Hart, Thomas Morgan og Søren Kjærgaard en enestående koncert på Huset i Magstræde. Koncerten var et eksplosivt møde mellem musikernes personlige udtryk og temperamenter. Nu kan du opleve dem live på Musikhuset Dexter. Mag. art. i Musikvidenskab Jens Rasmussen forelæser om musikerne, ugen inden vi tager til jazz på Dexter. Jens arbejder som freelanceskribent på Jazz Special og svenske Orkester Journalen.

16/03 kl. 19.30-20.15 Forelæsning om koncerten
Mag.art. i musikvidenskab, Jens Rasmussen

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55

**23/03 kl. 20.00-22.00 VINCENTZ – KJÆRGAARD
QUARTET FEAT. BILLY HART & THOMAS MORGAN**

Sted: Musikhuset Dexter, Vindegade 65

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 2 torsdage, 16/3

Pris: 200 kr. Studerende: 140 kr.

TAG MED TIL KEJSERKONCERT I ODENSE KONCERTHUS

Hvorfor er Beethovens Kejserkoncert noget helt særligt? Hvordan holder han os fanget, og hvorfor står koncerten tilbage på repertoire som én af de største klassikere? I selskab med koncertpianist Ole Bartholin Kiilerich dykker vi dybt i Beethovens sidste klaverkoncert, ugen inden vi tager til Odense Koncerthus og oplever koncerten opført af Odense Symfoniorkester under chefdirigent Alexander Vedernikov og solist Andrei Korobeinikov.

Onsdag 19/04 kl. 17.30-19.15 Forelæsning

Solistuddannet pianist Ole B. Kiilerich

Sted: Odense Musikbibliotek, Østre Stationsvej 33

Torsdag 27/04 kl. 19.30-21.30:

Koncert i Odense Koncerthus.

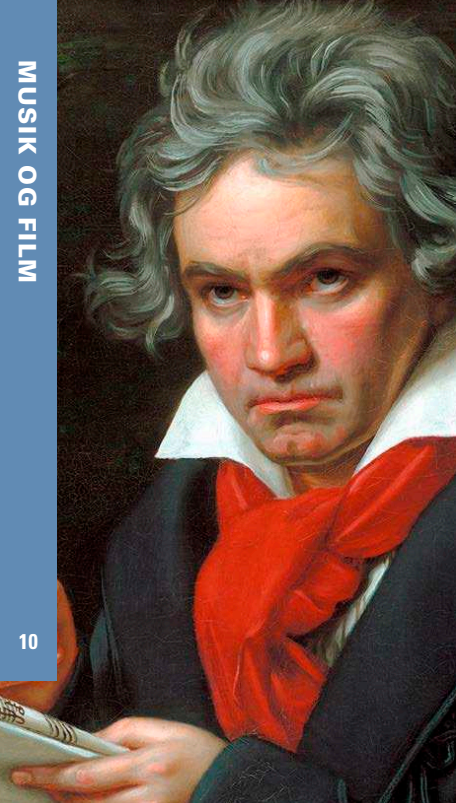
Sted: Odense Koncerthus, Claus Bergsgade 7

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 19/4 og 27/4

Pris: 300 kr. Studerende: 240 kr.

■ TIL KAMMERMUSIK MED FOLKE-UNIVERSITETET

I et arrangement med KAMMERMUSIK ODENSE vil deltagerne blive introduceret til en central kompositionsform i kammermusikken – klaverkvartetten. Men udgangspunkt i to klaverkvartetter af Schubert og Brahms, vil koncertpianist Ole Bartholin Kiilerich indvi os i klaverkvartettens muligheder og udfordringer og åbne formen op indefra specielt med øje for tekstur, stemmeføring og balance. Efter forelæsningen er der kammerkoncert med Storstrøms Kammerensemble med musik af Schubert, Mozart og Brahms.

■ PRAKTISKE OPLYSNINGER

Ole B. Kiilerich, solistuddannet pianist

Dato: Lørdag 28/1

Tid: 14.00-17.00

Pris: 150 kr.

Sted: Syddansk Musikkonservatorium, Islandsgade 2, 5000 Odense C

■ TAG MED I BIOGRAFEN: HIDDEN FIGURES

Kom med Folkeuniversitetet til forpremiere på dramaet "Hidden Figures". Filmen er baseret på den sande historie om tre sorte kvinder, der arbejdede hos NASA og var med til at få USA forrest i rumkapløbet i 1960'erne. Inden filmen vises, vil Jørn Brøndal, lektor i amerikanske studier, give en introduktion til filmen. Der er mulighed for at reservere bord i Cafébiografen til spising efterfølgende. Maden bestilles i Cafébiografen.

■ PRAKTISKE OPLYSNINGER

Jørn Brøndal, lektor i amerikanske studier, Syddansk Universitet

Dato: Torsdag 16/2

Tid: 16.00-19.00

Pris: 200 kr. Studerende: 150 kr.

Sted: Cafébiografen, Brandts Passage 39-41, 5000 Odense C

■ MUSIKKEN I ROMANTIKKEN

Efter en introduktion til, hvordan romantikbegrebet typisk bruges i musikhistorien, går kurset i dybden med en række musikalske fænomener fra denne periode. Det gælder eksempelvis lieden, det en-satsede klaverstykke, programmusik, nationalromantik og spaltningen i en såkaldt klassicistisk og en nytysk strømning. Samtidig stifter vi bekendtskab med musik af Schubert, Schumann, Wagner, Liszt, Brahms, Strauss og mange andre.

■ PRAKTISKE OPLYSNINGER

Jens Rasmussen, mag.art. i musikvidenskab

Dato: Lørdag 18/2

Tid: 11.00-16.00

Pris: 300 kr. Studerende: 150 kr.

Sted: Oplyses senere

■ J.S. BACH: "JOHANNESPASSIONEN"

"Johannespassionen", som er komponeret til opførelse i påsken, hører sammen med "Matæuspasjonen" til blandt J.S. Bachs største og oftest opførte kirkeværker. Kurset giver en grundig introduktion til dette store værk, og perspektiverer det til Bachs øvrige produktion og virke. Desuden lytter vi til nogle af de meget forskelligartede indspilninger, der kaster alsidige nuancer over værket, og som giver forskellige bud på, hvordan Bachs musik kan fortolkes i vore dage.

■ PRAKTISKE OPLYSNINGER

Jens Rasmussen, mag.art. i musikvidenskab

Dato: Lørdag 8/4

Tid: 11.00-16.00

Pris: 300 kr. Studerende: 150 kr.

Sted: Oplyses senere

■ MUSIKALSKE MESTERVÆRKER

Vi dykker ned i musikværkerne – deres historie, udtryk og karakteristika. Få lejlighed til at fordybe dig i ét værk ad gangen og få samtidig en introduktion til almene musikbegreber, musikgenrer, instrumenter og musikhistorie. Du bliver rustet til at få endnu mere ud af din næste musikoplevelse – uanset om det er et nyt værk, du kaster dig over, eller om du genhører et af disse udvalgte mesterværker. Alle deltagere får adgang til musikken via internet og skal til hver mødegang lytte til værket på forhånd.

18/04 Mendelssohn: "Hebriderne" & "Symfoni nr. 3", "Den skotske"

25/04 Carl Nielsen: "Symfoni nr. 5"

02/05 Mahler: "Symfoni nr. 2"

09/05 Mussorgskij/Ravel: "Udstillingsbilleder"

■ PRAKTISKE OPLYSNINGER

Leif V. S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab

Dato: 4 tirsdage, start: 18/4

Tid: 18.00-19.45

Pris: 450 kr. Studerende: 225 kr.

Sted: Odense Musikbibliotek, Østre Stationsvej 33, 5000 Odense C

■ TAG MED I BIOGRAFEN: BLUE VELVET

Kom med til visning af kultklassikeren "Blue Velvet" af David Lynch i Cafébiografen. Inden filmen vises, vil Andreas Halskov, forfatter til bogen "Paradoksets kunst - om David Lynch og hans film", give en introduktion til filmen. Der er mulighed for at reservere bord i Cafébiografen til spisning efterfølgende. Maden bestilles i Cafébiografen.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Andreas Halskov, forfatter og cand.mag. i filmvidenskab
 Dato: Torsdag 20/4
 Tid: 16.00-19.00
 Sted: Cafébiografen, Brandts Passage 39-41, 5000 Odense C

■ JOHN COLTRANE: FRA HARDBOB TIL EKSPRESSIV SPIRITUALITET

Jazzsaxofonisten John Coltrane var en af jazzens mest indflydelsesrige figurer, og som saxofonist satte han helt nye standarder, som praktisk talt alle andre saxofonister måtte forholde sig til. Han døde i 1967. I 2017 er det 50 år siden. Vi gennemgår de væsentligste perioder i hans kunstneriske udvikling med særlig vægt på den sene og meget innovative produktion.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Jens Rasmussen, mag.art. i musikvidenskab
 Dato: Lørdag 6/5
 Tid: 11.00-15.00
 Pris: 250 kr. Studerende: 125 kr.
 Sted: Oplyses senere

PÅ CYKELTUR MED STADSARKIVAREN

Stadsarkivar Jørgen Thomsen tager deltagerne med på en ca. 15 kilometer lang cykeltur fra det inderste af havnen og ud til Odins Bro og tilbage igen på østsiden af kanalen. Vi gør undervejs holdt 15-20 steder, f.eks. ved Åløkkegård, Hastrup's Fabrikker, Næsbyhoved Skov, Odense Roklub, Fynsværket, Skibhusene, Fredens Kirke og Munke Mølle. Undervejs fortælles der om den helt lokale historie for hvert sted. Cykelturen vil foregå i et adstadigt tempo, så alle kan være med. Mødested: Uden for Nordatlantisk Hus på Odense Havn.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Jørgen Thomsen, stadsarkivar, Odense Stadsarkiv
 Dato: Lørdag 20/5
 Tid: 14.00-17.00
 Pris: 150 kr. Studerende: 90 kr.
 Sted: Det Nordatlantiske Hus, Nordatlantisk Promenade 1, 5000 Odense C

KORSTOGENES HISTORIE

At føre korstog er noget der hører middelalderen til, eller er det? Middelalderens mennesker førte krige imod vantro muslimer, kætterske kristne og afgudsdyrkende hedninger, men det var først ret sent, at man fandt på at kalde den form for krigsførelse for korstog. Til gengæld førte man så disse krige fra det Hellige Land i sydøst, over Spanien i vest, til Baltikum i øst. Men hvad er oprindelsen til ideen om korstog, og hvordan blev de organiseret og gennemført? Vi sætter i disse foredrag særlig fokus på den danske deltagelse i korstogene i Baltikum.

19/01 Da den hellige grav var velforvaret: De første korstog i teologisk belysning

Carsten Selch Jensen, lektor, ph.d.,
Københavns Universitet

26/01 Korstogsbevægelsen vinder fodfæste i Norden

Janus Møller Jensen, afdelingsleder,
ph.d., Nyborg Slot

02/02 For min sjæl saligheds skyld

Ane Bysted, videnskabelig assistent,
ph.d., Aarhus Universitet

09/02 Guds kriger

Carsten Selch Jensen, lektor, ph.d.,
Københavns Universitet

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 4 torsdage, start: 19/1

Tid: 19.00-21.00

Pris: 450 kr. Studerende: 225 kr.

Sted: Dalum Kirke annekset, Dalumvej 112B,
5250 Odense SV

HELGENER OG REFORMATORER 1350-1600

Var helgener reformatorer og var reformatorer hellige? Reformation og hellighed bruges som begreber til at forstå centrale skikkelser i denne vanskelige tid. Reformationsjubilæet ses i lyset af markante, lidenskabelige mænd og kvinder, der gjorde alt for at efterleve det kristne evangelium. Dermed bidrog de på godt og ondt til vor verden. Vi ser i denne foredragsrække på centrale reformister, paver og andre aktører, og helgener og martyrer indenfor den kristne kirke.

07/02 Birgitta (1303-73) – ordensgrundlægger og kirkereformator

14/02 Katarina af Vadstena (1333-81) – Birgittas datter og Vadstenas første abbedisse

21/02 Jeanne d'Arc (1412-31) – profet og martyr

28/02 Katerina af Siena (1347-80) – paverne kritiker og dominikanerordens heltinde

07/03 Bernardino af Siena (1380-1444). Samfundsrevser og reformator

14/03 Martin Luther (1483-1546) – var reformatoren en helgen? Brian Patrick McGuire, professor emeritus

21/03 Ignatius Loyala (1491-1556) – pavereformator og ordensgrundlægger Brian Patrick McGuire, professor emeritus

04/04 Teresa af Avila (1515-82) – kvinden, der sejrede over Inkvisitionen Brian Patrick McGuire, professor emeritus

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Brian Patrick McGuire, professor emeritus

Dato: 8 tirsdage, start: 7/2

Tid: 17.30-19.15

Pris: 850 kr. Studerende: 425 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense,
Campusvej 55, 5230 Odense M

MARXISMEN OG OKTOBERREVOLUTIONEN

I første del af forelæsningen vil vi forsøge at forstå en række centrale begreber i det marxistiske økonomiske og politiske tankegods. Vi ser på, hvordan Marx er blevet brugt eller misbrugt af folk som Lenin, Trotskij og Stalin og andre grupper. Vi ser også på de lange linjer i russisk historie, først på Februarrevolutionen og siden Oktoberrevolutionen. Var revolutionen i februar en ægte revolution og Oktoberrevolutionen et bolsjevistisk statskup? Hvilken rolle spillede sovjetterne? Og hvilke konsekvenser fik revolutionen og den første tid derefter for Ruslands og Sovjetunionens videre udvikling?

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Erik Kulavig, lektor i historie,
Syddansk Universitet

Dato: Torsdag 23/2

Tid: 17.30-20.00

Pris: 200 kr. Studerende: 100 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense,
Campusvej 55, 5230 Odense M

■ VERDENS DIKTATURER

Vi hører mange tossede historier om verdens diktatorer. Om Kim Jong-un og Robert Mugabe. Men hvordan ser virkeligheden ud i diktaturstaterne? Selvom demokratiet har vundet udbredelse siden den kolde krigs ophør, så kan diktatorerne og de autoritære stater stadig findes overalt i verden. Her udnytter en lille eksklusiv elite det store flertal i befolkningen, og fundamentale demokratiske spilleregler såsom frie valg, pluralisme og ytrings- og pressefrihed er sat ud af spillet. Tag med til nogle af verdens diktaturstater, når en række eksperter gør os klogere på deres fortid, nutid og fremtid.

01/03 Introduktion til diktaturet

Carsten Bagge Laustsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

08/03 Kongeriget Saudiarabien

Martin Thomas Riexinger, lektor i arabisk- og islamstudier, Aarhus Universitet

15/03 Castros Cuba

Jan Gustafsson, lektor i latinamerikanske studier, Københavns Universitet

22/03 Mugabes Zimbabwe

Stig Jensen, lektor i afrikastudier, Københavns Universitet

29/03 Kim-dynastiets Nordkorea

Kåre Bluitgen, forfatter

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 5 onsdage, start: 1/3

Tid: 17.30-19.15

Pris: 550 kr. Studerende: 275 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ HULLER I ODENSE – TBT-UDGRAVNINGEN

Med afslutningen på udgravningerne på Thomas B. Thriges Gade i frisk erindring er det tid at gøre status over en lang række af fund og store øjeblikke. Vi forventer, at de mange fund og data vil ændre eller øge vores viden om Odenses ældre historie markant. I dette foredrag ser vi på områdets forskellige aktører og deres aftryk på kirke, kirkegård, gader og bebyggelse, vi ser på områdets skiftende udseende gennem middelalderen og på de første aktiviteter på stedet.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Mikael Manøe Bjerregaard, arkæolog, cand. mag. og Jakob Tue Christensen, museumsinspektør

Dato: Torsdag 2/3

Tid: 18.00-21.00

Pris: 200 kr. Studerende: 100 kr.

Sted: H. C. Andersen Centeret, Albani Torv 6, 5000 Odense C

■ DANSK VESTINDIEN

Fra 1672 til 1917 lå der en dansk koloni i det Caribiske Hav. Med kolonien Dansk Vestindien, bestående af øerne St. Thomas, St. Jan og St. Croix, deltog Danmark på linje med andre vesteuropæiske kolonimagter i den lukrative produktion og handel med vestindiske kolonivarer. Plantageejere og købmænd tjente formuer, men omkostningerne var enorme. Produktionen var baseret på slaver fra Afrika, men dødeligheden blandt dem var så høj, at en stadig import af nye slaver var nødvendig. Desuden var livet i det skarpt raceopdelte dansk-vestindiske samfund i sig selv en kamp. Trods de hårde vilkår i denne vestindiske heksekedel var resultatet en ny caribisk kultur, en livskraftig blanding af afrikanske, europæiske og amerikanske komponenter.

22/02 Dansk Vestindien: Kompagnier, trekanthandel og slaver, ca. 1670-1850

Erik Gøbel, seniorforsker, cand.mag., Rigsarkivet

08/03 Perspektiver fra politimesterens journaler; afrocaribiske slaver, ca. 1780-1850

Aske Stick, cand.mag.

16/03 Magi, obeah og retsvæsenet i Dansk Vestindien, ca. 1750 til 1850

Gunvor Simonsen, lektor, ph.d., Københavns Universitet

22/03 Sømænd og kulbærere - handelslivet på Sankt Thomas, ca. 1815-1917

Per Nielsen, cand.mag.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: Onsdage og en torsdag, start: 22/2

Tid: 19.30-21.15

Pris: 450 kr. Studerende: 225 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ ODENSES GAMLE VIRKSOMHEDER

Tag med på besøg hos fire af Odenses store gamle virksomheder sammen med historiker Joachim Allouche. Hør om byens og virksomhedernes historie og se, hvordan der ser ud i dag.

16/03 Brandts Klædefabrik

Brandts Klædefabrik blev etableret i 1869, som en af de store industrivirksomheder i Odense, og den repræsenterer i dag den første industrielle bølge i Danmark. Samtidig er det også det første industrikompleks, der er blevet genanvendt i Odense. Derfor står en stor del af komplekset stadig i dag. Det giver gode muligheder for at finde industrielle spor i området.

30/03 Sukkergogeriet

I 1873 blev Danmarks første sukkergogeriet bygget. Ejerne var de Danske Sukkerfabrikker, og det blev blandt andet lavet med hjælp fra den indflydelsesrige C.F. Tietgen. Virksomheden er også kendt for sit samarbejde med det danske landbrug, de store aktieselskaber, og for kemiens indtog i de danske køkkener. Hør om, hvordan Sukkergogeriet bidrog til dette, og hvordan man kan se det i bygningerne, der står der i dag.

06/04 Thriges fabrikker

I 1898 byggede Thomas B. Thrige en lille fabrik på Tolderlundsvej 1. Det ville med tiden blive en af Danmarks største virksomheder. I dag er næsten alle bygningerne i den gamle Thrige-karré bevaret. Det giver en fantastisk indgang til nogle af de mange spændende koncepter i dansk industrialisering: Hør om entreprenørvirksomhedernes betydning, elektrificeringen af Danmark og den rationelle produktions indtog i dansk industri.

Dato oplyses senere

– Odense Staalskibsværft

I 1920 blev det første skib leveret fra Odense Staalskibsværft, "S/S Robert Mærsk". Med tiden ville værftet rykke til Munkebo og blive en af de vigtigste virksomheder i Danmark. Værftet fortæller en fascinerende historie om Danmarks historie som søfartsnation, stålets betydning for industrialiseringen, og hvordan dansk industri har kunnet klare sig i den internationale konkurrence.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Joachim Allouche, cand.mag.

Dato: 4 torsdage, start: 16/3

Tid: 18.00-20.00

Pris: 450 kr. Studerende: 225 kr.

Sted: Forskellige steder, se hjemmesiden

■ PÅ CYKELTUR MED STADSARKIVAREN

Stadsarkivar Jørgen Thomsen tager deltagerne med på en ca. 15 kilometer lang cykeltur fra det inderste af havnen og ud til Odins Bro og tilbage igen på østsiden af kanalen. Vi gør undervejs holdt 15-20 steder, f.eks. ved Åløkkegård, Haustrups Fabrikker, Næsbyhoved Skov, Odense Roklub, Fynsværket, Skibhuse, Fredens Kirke og Munke Mølle. Undervejs fortælles der om den helt lokale historie for hvert sted. Cykelturen vil foregå i et adstadigt tempo, så alle kan være med. Mødested: Uden for Nordatlantisk Hus på Odense Havn.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Jørgen Thomsen, stadsarkivar, Odense Stadsarkiv

Dato: Lørdag 20/5

Tid: 14.00-17.00

Pris: 150 kr. Studerende: 90 kr.

Sted: Det Nordatlantiske Hus, Nordatlantisk Promenade 1, 5000 Odense C

■ MYTERNES ODENSE

Du kender måske myten om Jomfruspringet og om drabet på Knud den Hellige. Enhver by har sine sagn og myter – historier fra den nære og fjerne og fortid – som indfanger centrale træk og motiver fra byens historie. Odense er ingen undtagelse. Der er myter om ungmørs dyd, bloddryppende kongemord, griske købmand og meget andet. Myterne er interessante at granske nærmere, netop fordi de sætter fokus på centrale træk i byens historie og selvforståelse. Vi ser nærmere på Odense-myternes opståen og forandring over tid, og på hvad de fortæller os om byens skiftende selvforståelse. Forelæsningsen slutter af med en kort vandring i byen.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Johnny Wøllekær, arkivar, cand.mag., Odense stadsarkiv

Camilla Pryds Scherning, museumsinspektør, ph.d., Odense Bys Museer

Dato: Tirsdag 25/4

Tid: 18.30-20.30

Pris: 150 kr. Studerende: 75 kr.

Sted: Historiens Hus, Klosterbakken 2, 1. sal, 5000 Odense C

■ ”... OG GJORDE DANERNE KRISTNE”

Med denne sætning nederst på den store tresidede billedrunesten i Jelling fra ca. 965 udråbte kong Harald kristendommen til at være officiel religion i sit rige. Kunstværket er i dag måske den mest fornemme repræsentant fra den sene vikingetid, og det bliver populært kaldt Danmarks dåbsattest. Aflæsningen af stenens begynder på inskriptions-siden, fortsætter på dyresiden og kulminerer på kristus-siden med sit raffinerede billede af Golgatadramaet. Kristendommens indførelse i Norden og ændringen af befolkningens trosretning fra hedensk til kristen var en langvarig religiøs proces, som vi denne lørdag vil anskue fra såvel de arkæologiske som de skriftlige kilders vidnesbyrds side.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Brian Patrick McGuire, professor emeritus og Lise Gjedssø Bertelsen, ph.d.

Dato: Lørdag 1/4

Tid: 10.00-16.00

Pris: 380 kr. Studerende: 205 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ UOPKLARET – DANMARKSHISTORIENS STØRSTE UOPKLAREDE KRIMINALSAGER

Uopklarede kriminalsager har altid skabt fascination, myter og konspirationsteorier. Hvad skete der? Hvorfor skulle ofret dø, og hvem var gerningsmanden? Denne søndag går vi tæt på danmarkshistoriens mest gådefulde uopklarede kriminalsager. Vi starter langt tilbage i historien, med mordet på kongen Erik Klipping, der blev myrdet i Finderup Lade i 1286. Som vi bevæger os fremad i tid, begynder historien at fokusere på det almindelige menneske. Og derfor bliver historier som mordet på den prostituerede ”Smukke Carola” i 1916 og mordet på den 18-årige gymnasieelev Anne Stine Geisler i 1990 en del af kriminalhistorien. Med udgangspunkt i sin nyeste bog ”Uopklaret” (Lindhardt og Ringhof) tager Frederik Strand dig med gennem de mest spændende, uopklarede kriminalsager i dansk historie. Kantinen er ikke åben søndag, så husk madpakke!

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Frederik Strand, museumsleder, cand.mag., ph.d., Politimuseet

Dato: Søndag 21/5

Tid: 10.00-16.00

Pris: 350 kr. Studerende: 175 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

TAG MED I ODENSE TEATER

ANNA KARENINA

REFORMATION 1517-2017

I 2017 er det 500 år siden, Martin Luther slog sine 95 teser op på kirkedøren i Wittenberg. Sammen med Præsidiets for Reformationsjubilæet i Danmark markerer Folkeuniversitetet jubilæet med arrangementer og artikler, der sætter fokus på Reformationen, og hvad den betyder for os i dag.

Projektet er støttet af A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal og har Hendes Majestæt Dronningen som protektor. Artiklerne om Reformationen er skrevet i samarbejde med lektor i historie Charlotte Appel og lektor i systematisk teologi Bo Kristian Holm, begge fra Aarhus Universitet. Citaterne af Luther er fra hans frimodige bordtaler omkring middagsbordet i hjemmet i Wittenberg, som de er gengivet i 'Godbidder' af Jacob Ørsted.

Læs mere om Reformationen og Reformationsjubilæet på luther2017.dk eller facebook.com/reformationen

LUTHER FORANDRING

I 2017 er det 500 år siden, at den tyske munk og teolog Martin Luther slog 95 teser op på porten til slotskirken i Wittenberg. Det blev startskuddet til det, der i flere århundreder er blevet kaldt for 'Reformationen', og spiren til den protestantiske kirkes dannelse. Den begivenhed fik vidtrækkende konsekvenser for samtidens kirkesyn og eftertidens samfund.

På den ene side markerer Luthers teser altså overgangen til en ny tid. På den anden side var de blot kulminationen på en længere historisk udvikling. Kritikken af den romersk-katolske kirke havde ulmet siden middelalderen og fik tilført ilt fra renessansens nye tanker inden for filosofi og videnskab. Luther stod da heller ikke alene med sine reformtanker, for blandt andre Erasmus af Rotterdam, Philipp Melanchthon, Jean Calvin og danske Poul Helgesen ønskede også forandringer i kirken.

Reformationen var ikke et program, der slog igennem fra den ene dag til den anden – hverken i Tyskland i 1517 eller i 1536, da Christian 3. indførte luthersk kristendom i Danmark. Reformationen var derimod en proces, hvor tolkninger, traditioner og institutioner gradvist tog form, og hvor der konstant blev kæmpet om den rette udlægning af Guds ord og Luthers anvisninger.

DA PAVEN FOR FØRSTE GANG SÅ NOGLE AF MINE TESER, SKAL HAN HAVE SAGT: DET MÅ VÆRE EN FULD TYSKER, SOM HAR SKREVET DETTE

Martin Luther

Luthers ærinde med sine 95 teser var i første omgang en åben protest mod kirkens afladsvirksomhed. Den katolske kirke tjente nemlig penge ved at sælge afladsbreve, som skulle sikre køberen og dennes slægtninge kortere tid i skærsilden. Da kirke, tro og religion gennemsyrede hele 1500-tallets forestillingsverden, fik teserne indflydelse på alt fra statsdannelse, sociale forhold, opfattelsen af individet, opdragelse og uddannelse, kønsroller til brugen af billeder og musik.

Folkeuniversitetet er med til at fejre 500-året for den lutherske reformation i hele 2017. På disse sider kan du se en række spændende reformations-arrangementer og rundt om i kataloget finder du artikler om reformationens forskellige temaer.

REFORMATIONEN I DANMARK

31. oktober 1517 går en vred ung mand op mod kirken i Wittenberg og sømmer et papir fast på kirkedøren. På papiret står 95 teser, der bliver startskuddet til en af de største omvæltninger i Europas og Danmarks historie. Martin Luther var mange ting: både munk, professor og ægtemand, men først og fremmest en rebel, der satte ord på sin tids behov for forandringer. I 2017 er det 500 år siden, hans forandrende vinde blæste ind over Europa og Reformationen stod for døren. Det markeres i hele norden, både hos kirken selv, men også i det omkringliggende samfund, som Luther fik afgørende indflydelse på.

21/03: Reformationen i Danmark

Lars Bisgaard, lektor, ph.d. Syddansk Universitet

28/03: Reformation, luthersk ortodoksi og troldomsforfølgelser

Louise Nyholm Kallestrup, lektor, ph.d.
Syddansk Universitet

04/04: Enevælden og prædikener

Michael Bregnsbo, lektor, ph.d.,
Syddansk Universitet

18/04: Vækkelser

Jens Rasmussen, kirkehistoriker, ph.d.

09/05: Mission i det 20. århundrede

Daniel Henschen, ph.d.-stipendiat,
Syddansk Universitet

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 5 tirsdage, start: 21/3

Tid: 19.30-21.15

Pris: Gratis

Sted: Syddansk Universitet Odense,
Campusvej 55, 5230 Odense M

SID TIL BORDS MED LUTHER

Der var højt til loftet i reformatoren Martin Luthers hjem. Mange sad til bords med den berømte mand. Under måltidet udspandt der sig samtaler om mange emner, hvor Luther bidrog med lærde, morsomme, bidske, frimodige og farverige kommentarer. Det var om ægteskab, krig, børn, undervisning, musik, kirke og meget mere. Over to gange har man mulighed for at sidde med, lytte, spise og deltage aktivt i Luthers bordtaler. Som forberedelse kan man med fordel læse Jakob Ørstedes lille bog om bord-samtalerne "Godbidder", udgivet på forlaget Eksistensen, 2016. Planlægning: Gabriella Dahm, Luther i skikkelse af Eberhard Harbsmeier, fhv. rektor.

Der vil være en let servering af mad fra reformationstiden samt reformationsøl sponsoreret af Bryggeriet Refsvindinge.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: Lørdag 1/4 og 8/4

Tid: 13.00-15.00

Pris: 25 kr. pr. gang

Sted: Dalum Bibliotek, 1. sal, Dalumvej 95, 5250 Odense SV

NEDSLAG I REFORMATIONEN

Reformationens påvirkning i samfundet er ikke svær at få øje på i dag. Her kan du følge med, når vi laver tre nedslag i historien og ser på, hvordan reformationen har påvirket tre forskellige temaer – renæssancen i Danmark, teologien og de danske konger.

25/04: Reformationen og teologi

Bo Kristian Holm, lektor, ph.d., Aarhus Universitet

02/05: Reformation og renæssance

Steffen Heiberg, mag.art.

09/05: Konger og reformation

Lars Bisgaard, lektor, ph.d., Syddansk Universitet

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 3 tirsdage, start: 25/4

Tid: 17.30-19.15

Pris: 350 kr. Studerende: 175 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

EFTERÅRET 2017 LUTHER, CRANACH OG KUNSTEN I KIRKEN

Luther og kunstneren Lucas Cranach den Ældre var venner, og langt de fleste kendte portrætter af Luther er malet af Cranachs værksted. Men hvordan påvirkede Reformationen Cranachs arbejde med religiøse billeder? Var Luther for eller imod brugen af billeder i en religiøs kontekst? Hvilken betydning fik Reformationen for Cranachs værksted, der efter Reformationen både malede altertavler til den lutherske kirke såvel som malerier til en katolsk kundekreds? Kurset besvarer væsentlige spørgsmål vedrørende den reformerte kirkes brug af billeder og undersøger, hvordan Reformationens tanker påvirkede Cranachs billedsprog.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

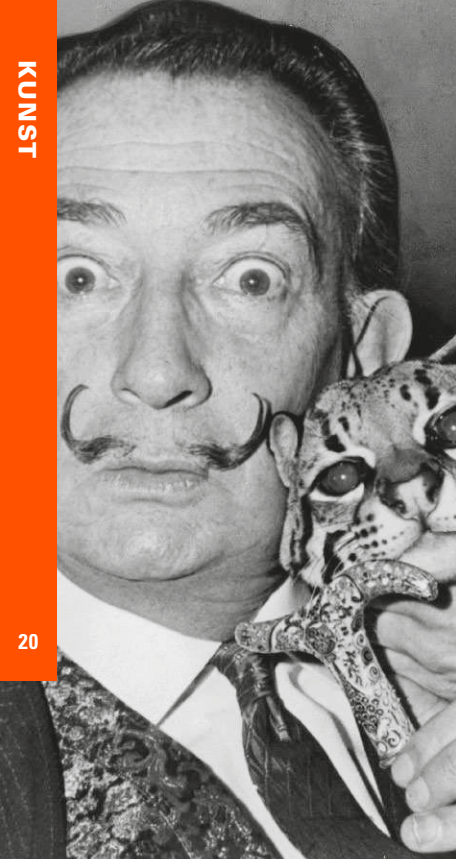
Helene Lykke Evers, mag.art. i kunsthistorie

Dato: 3 onsdage, start: 6/9

Tid: 19.00-20.45

Pris: 350 kr. Studerende: 175 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ OMKRING ET ALTERBILLEDE

Bliv klogere på kunsten i de danske kirker med denne billedrige forelæsningsrække, der tager afsæt i Claus Bergs altertavle i Sankt Knuds Kirke i Odense fra ca. 1515-25, Carl-Henning Pedersens totaludsmykning af koret i Ribe Domkirke udført i perioden 1983-1988 og Bjørn Nørgaards altertavle og korudsmykning i Christianskirken i Fredericia fra 2001-2007. Det er muligt på egen hånd at besøge kirkerne og opleve udsmykningerne i deres rette element.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Helene Lykke Evers, mag.art. i kunsthistorie

Dato: 3 torsdage, start: 19/1

Tid: 17.00-18.45

Pris: 350 kr. Studerende: 210 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense,

Campusvej 55, 5230 Odense M

■ PRIVAT PASSION OG OFFENTLIG OPLYSNING: DANSKE KUNST-SAMLERE OG DERES MUSEER

Mange kunstmuseer kan takke samlere for deres eksistens. Ofte er det ikke kun indholdet, men også rammerne for kunsten, som samlere har bestemt. Privat passion er fundamentet for vigtige museer som Ny Carlsberg Glyptotek, Den Hirschsprungske Samling, Nivaagaard, Ordrupgaard og Faaborg Museum. Foredraget stiller skarpt på, hvordan driftige forretningsmænd omkring år 1900 satsede på kunst som offentlig oplysning.

Medlemmer af Faaborg Museums Venner: 75 kr. (tilmelding som studerende) Caféen tilbyder velsmagende sandwich i tidsrummet kl. 18-19 mod forudbestilling senest den 31/1 på sj@faaborgmuseum.dk. Pris: 65 kr.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Rasmus Kjærboe, mag.art. ph.d. Ribe Kunstmuseum

Dato: Torsdag 2/2

Tid: 19.00-21.00

Pris: 175 kr. Studerende: 75 kr.

Sted: Faaborg Museum, Grønnegade 75,

5600 Faaborg

■ MICHAEL KVIUM: MELLEM LIDENSKAB OG LIDELSE

Michael Kviums direkte formsprog og groteske motivkreds taler ubesværet til vores bevidsthed med billeder, der vækker både afsky og fascination. Hans kunst handler ikke om det frastødende og ekstreme som noget fjertelligende, men som noget skræmmende nært. Men hvad betyder hans symbolverden såsom citroner, hånddukker, muren og de røde pølser? Temadagen vil primært handle om Kviums malerier fra 1980'erne til i dag. Disse vil blive analyseret og tolket samt placeret i en kunsthistorisk kontekst, for Kvium kender sine rødder, såvel renæssance som barok og impressionisme.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Mette Kyhl Nielsen, cand.mag. i kunsthistorie

Dato: Lørdag 4/2

Tid: 10.00-14.00

Pris: 250 kr. Studerende: 150 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense,

Campusvej 55, 5230 Odense M

■ OMKRING ET AKTUELT BILLEDE

I kurset analyserer vi ti vidt forskellige typer billeder, som det er muligt at opleve på en aktuel udstilling på et af landets største museer i foråret 2017. Hvert billede bliver belyst fra flere forskellige synsvinkler ved hjælp af et utal af kunstværker fra verdenskunstens historie. Vi ser fx på emner som beskuerens rolle, æstetik, postmodernisme, symbolik, eksistentialisme og himmel og helvede.

23/02 "No Man is an Island - The Satanic Verses", ARoS

02/03: "Japanomania", SMK

09/03 "Anklaget - design i retten", Trapholt

16/03 Trine Søndergaard, BRANDTS

23/03 Lucas Cranach den Ældre, SMK

30/03 Morten Søndergaard. "Ukend dig selv!", BRANDTS

06/04 Klara Kristalova, GI. Strand

20/04 "GYS! Er den levende?" Arken

27/04 "I krig og fred", BRANDTS

04/05 "Thick Time". William Kentridge, Louisiana

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Helene Lykke Evers, mag.art. i kunsthistorie

Dato: 10 torsdage, start: 23/2

Tid: 12.15-14.00

Pris: 1050 kr. Studerende: 525 kr.

Sted: Brandts 13, Jernbanegade 13,

5000 Odense C

■ VERDENSKUNST I PARIS OG LONDON

Tag med på en virtuel rejse til Paris og London, og få præsenteret et udvalg af de to byers fineste kunst på bl.a. Louvre, Musee d'Orsay, The National Gallery, Courtauld Institute Gallery og The Wallace Collection. Vi kommer forbi mange velkendte kunstværker af bl.a. Mantegna, Leonardo da Vinci, Caravaggio, Rembrandt, Delacroix, Manet, Gauguin og Marc Rothko. Dagen giver viden og inspiration til dem, der ønsker at blive guidet igennem et udvalg af verdens bedste kunst og eller forberede sig til en kunstrejse. Hans Jørgen Frederiksen er rejseleder på en kunstrejse til Paris og London i juni-juli med Ejrbj Historiske Rejsemål.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Hans Jørgen Frederiksen, lektor, mag.art.
Dato: Lørdag 25/2
Tid: 10.00-14.00
Pris: 250 kr. Studerende: 125 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense,
Campusvej 55, 5230 Odense M

■ LA BELLE ÉPOQUE

Fremgangen i 1800-tallets sidste årtier har fået mange til at benævne perioden La belle époque. Udtrykket forbindes mest med kunst og kultur i Frankrig under det moderne gennembrud. Frankrigs kulturliv var på daværende tidspunkt Europas mest avantgardistiske, men også i andre lande opstod der forandringer i kunsten. Tænk bare på Gustav Klimt i Østrig, tyskernes Jugendstil, englændernes arts and crafts-bevægelse og Krøyer i Danmark. Vi kigger her på de mange forskelligartede strømninger, som fandt sted i europæisk kunst og kultur for lidt over 100 år siden.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

René Juul Jensen, cand.mag.
Dato: Mandag 27/2
Tid: 17.30-21.30
Pris: 380 kr. Studerende: 255 kr. Inkl. sandwich og vand, kaffe og kage
Sted: Syddansk Universitet Odense,
Campusvej 55, 5230 Odense M

■ HVAD DER ER VÆRD AT VIDE OM KUNST

"Kunst er ikke et spørgsmål om, hvad man selv kan se, men hvad man kan få andre til at se", skulle den franske kunstner Edgar Degas have sagt. Men hvad er det egentlig, vi ser, når vi står foran et kunstværk? Med en introduktion til kunstanalyse og en gennemgang af kunsthistoriens centrale perioder og strømninger giver forelæsningsrækken nyttige redskaber til at tolke kunsten og sætte ord på sine indtryk. Vi slutter af med at blik ud i fremtiden og et bud på, hvilke kunstnere vi skal holde øje med. Vær med, når otte kunstekspertter lukker kunsten op for os.

07/03 Hvad er kunst, og hvad skal vi med den?

Mads Damsbo, direktør, Brandts

14/03 Kunstforståelse – i praksis

Rasmus Kjærboe, museumsinspektør, ph.d., Ribe Kunstmuseum

21/03 Kunstens historie – fra middelalder til det tidligt moderne (ca. 800-1600)

Jens Fleishøer, lektor emeritus i kunsthistorie, Københavns Universitet

28/03 Kunstens historie – fra 1600-tallets enevælde til 1800-tallets romantik (ca. 1600-1850)

Inger Houbak, cand.phil. i kunsthistorie

04/04 Kunstens historie – impressionister, modernister og andre revolutionære (ca. 1850-1940)

Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie

18/04 Fotografi, populærkunst og nye medier i det 20. århundrede (ca. 1836-1975)

Kristine Kern, mag.art. i kunsthistorie og leder af Fotografisk Center

25/04 Abstraktion, popkunst og ikke-kunst (ca. 1916-2000)

Jens Tang Kristensen, postdoc ved Afdelingen for Kunst og Kulturvidenskab, Københavns Universitet

02/05 Hold øje med dem – nye kunstnere på vej (ca. 2000-2050)

Kristian Handberg, postdoc i kunsthistorie, Københavns Universitet

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 8 tirsdage, start: 7/3
Tid: 17.30-19.15
Pris: 850 kr. Studerende: 425 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense,
Campusvej 55, 5230 Odense M

■ HAVEKUNST

Forelæsningsrækken fører os gennem havestilarter som den mauriske have i Spanien, den italienske renæssancehave, barokhaven i Frankrig og engelsk landskabelig og romantisk havestil. Hertil kommer enkelte ideer fra de kinesiske og japanske haveformer. De verdenskendte anlæg som Alhambra, Villa Lante, Vaux-le-Vicomte og Stourhead præsenteres, samt aktuelle tendenser fra de tyske udstillingsparker "Bundesgartenausstellung" (BUGA) og de ofte populære og trendskabende engelske haveshows. Ole Fournais er rejseleder på flere haverejser med Ejrbj Historiske Rejsemål.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Ole Fournais, cand.mag. i historie, nordisk sprog og litteratur
Dato: Lørdag 25/3
Tid: 10.00-16.00
Pris: 380 kr. Studerende: 205 kr. inkl. kaffe og kage
Sted: Syddansk Universitet Odense,
Campusvej 55, 5230 Odense M

■ IND I TO AF MODERNISMENS MESTERVÆRKER

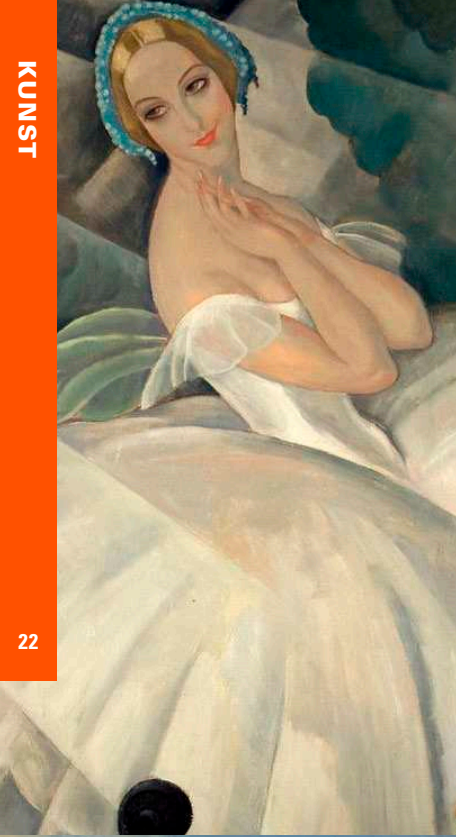
Kom tæt på Emil Nolde og Salvador Dali, to kunstnere, der med stærke midler skildrer livets store spørgsmål. Hvilke samspil har de med deres samtid? Hvordan er billedet groet frem af traditionens ikonografier? Og hvor stod kunstneren selv i sin menneskelige og kunstneriske udvikling, da han skabte værket? Mesterværkerne hører til den klassiske modernisme. Vi har måske set værkerne før, men hvad er der egentlig på spil i dem?

29/03 Emil Nolde: "I citronhaven", 1933

05/04 Salvador Dali: "Narcissus' metamorfose", 1937

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie
Dato: 2 onsdage, start: 29/3
Tid: 17.30-18.00
Pris: 250 kr. Studerende: 125 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense,
Campusvej 55, 5230 Odense M

■ STORE DANSKE KUNSTNERE I DET 20. ÅRHUNDREDE – FRA WILLUMSEN TIL SUPERFLEX

Kom tæt på de største danske kunstnere i det 20. århundrede. Det gælder især de modernistiske malere J. F. Willumsen, Francisca Clausen, Vilhelm Lundstrøm, Gerda Wegener, Wilhelm Freddie og Asger Jorn. Sidstnævnte var både maler, billedhugger, keramiker, forfatter, kunstteoretiker og en stor lederskikkelse inden for sin tids kunst. I anden halvdel af det 20. århundrede forandrer verden sig, og nye kunstnere debutterer. Her skal vi se på Poul Gernes, Bjørn Nørgaard, Lene Adler Petersen, Lilibeth Cuenca Rasmussen, Olafur Eliasson og Superflex. De tre sidstnævnte hører til vores aktuelle danske samtidskunst.

■ PRAKTISKE OPLYSNINGER

Pia Høy, cand.phil. i kunsthistorie

Dato: 6 onsdage, start: 19/4

Tid: 17.30-19.15

Pris: 650 kr. Studerende: 325 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense,

Campusvej 55, 5230 Odense M

■ LUTHER, CRANACH OG KUNSTEN I KIRKEN

Luther og kunstneren Lucas Cranach den Ældre var venner, og langt de fleste kendte portrætter af Luther er malet af Cranachs værksted. Men hvordan påvirkede Reformationen Cranachs arbejde med religiøse billeder? Var Luther for eller imod brugen af billeder i en religiøs kontekst? Hvilken betydning fik Reformationen for Cranachs værksted, der efter Reformationen både malede altertavler til den lutherske kirke såvel som malerier til en katolsk kundekreds? Kurset besvarer væsentlige spørgsmål vedrørende den reformerte kirkes brug af billeder, og undersøger hvordan Reformationsens tanker påvirkede Cranachs billedsprog.

■ PRAKTISKE OPLYSNINGER

Helene Lykke Evers, mag.art. i kunsthistorie

Dato: 3 onsdage, start: 6/9

Tid: 19.00-20.45

Pris: 350 kr. Studerende: 175 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense,

Campusvej 55, 5230 Odense M

■ JORDFORBINDELSER – KUNST, VIDENSKAB OG FREMTIDEN I DANSK LANDSKABSMALERI

Det danske landskab var vigtigt for nationens selvforståelse i det nittende århundrede, men hvordan og hvorfor fik det så stor en betydning? Gæsteprofessor Thor Mednick fra University of Toledo vil i sit foredrag på Faaborg Museum diskutere, hvilke interesser der var på spil – ud over den fædrelandskærlighed, som danske kunsthistorikere traditionelt har peget på. I forlængelse af sit arbejde med særudstillingen "Jordforbindelser", der vises på Faaborg Museum i 2018, vil han blandt andet diskutere, hvordan naturvidenskaben og landbrugsindustrien påvirkede landskabsmaleriet, og hvilken betydning ønsket om at gøre Danmark til noget gældende i den moderne verden, havde på tidens kunst.

Caféen tilbyder sandwich i tidsrummet kl. 18 – 19 ved forudbestilling senest den 23/4 på: sj@faaborg-museum.dk. Pris: 65 kr. (ekskl. drikkevarer). Medlemmer af "Faaborg Museums Venner" kan tilmelde sig som studerende ved at skrive "Faaborg Museums Venner" som uddannelsessted og udfylde med eget medlemsnummer under "årskortnummer".

■ PRAKTISKE OPLYSNINGER

Thor Mednick, gæsteforsker,

Faaborg Museum

Dato: Lørdag 29/4

Tid: 17.00-18.00

Pris: 175 kr. Studerende: 75 kr.

Sted: Faaborg Museum, Grønnegade 75, 5600 Faaborg

SKAM

SKAM har taget Danmark med storm. En tredjedel af seerne er danskere, og de er bestemt ikke alle sammen teenagere. Men hvordan kan en serie lavet til 16-årige norske teenagepiger lykkes med det?

Lynge Stegger Gemzøe tager dig med på en tour de SKAM og viser klip fra serien.

Efter forelæsningsen er der kosegrupperne med snacks, øl og vand i fredagsbaren.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Lynge Stegger Gemzøe, ph.d.-studerende, medievidenskab, Aarhus Universitet.

Dato: Torsdag 30/3

Tid: 17.30-19.15

Pris: 60 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

TAG MED I BIOGRAFEN

HIDDEN FIGURES

Kom med Folkeuniversitetet til forpremiere på dramaet "Hidden Figures". Filmen er baseret på den sande historie om tre sorte kvinder, der arbejdede hos NASA og var med til at få USA forrest i rumkapløbet i 1960'erne. Inden filmen vises, vil Jørn Brøndal, lektor i amerikanske studier, give en introduktion til filmen. Der er mulighed for at reservere bord i Cafébiografen til spising efterfølgende. Maden bestilles i Cafébiografen.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Jørn Brøndal, lektor i amerikanske studier,
Syddansk Universitet

Dato: Torsdag 16/2

Tid: 16.00-19.00

Pris: 200 kr. Studerende: 150 kr.

Sted: Cafébiografen, Brandts Passage 39-41, 5000 Odense C

BLUE VELVET

Kom med til visning af kultklassikeren "Blue Velvet" af David Lynch i Cafébiografen. Inden filmen vises, vil Andreas Halskov, forfatter til bogen "Paradoksets kunst - om David Lynch og hans film", give en introduktion til filmen. Der er mulighed for at reservere bord i Cafébiografen til spising efterfølgende. Maden bestilles i Cafébiografen.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Andreas Halskov, forfatter og cand.mag. i filmvidenskab

Dato: Torsdag 20/4

Tid: 16.00-19.00

Sted: Cafébiografen, Brandts Passage 39-41, 5000 Odense C

EUROPA RUNDT PÅ 80 MINUTTER

"Wir schaffen das!" sagde den tyske kansler Angela Merkel i 2015 om flygtningesituationen i Europa. Merkels ord har mødt stor kritik og hun har sidenhen distanceret sig fra dem. Troen på europæiske løsninger synes afløst af enegang og grænsebomme. Udfordringerne er da også til at få øje på. Storbritannien er på vej ud af unionen, nationalismen spirer, arbejdsløsheden er fortsat høj i Sydeuropa og en løsning på flygtningekrisen har lange udsigter. Hvor slem er situationen lige nu? Er Europa en stormagt eller et museum i fremtiden? Få en skarp analyse af Europas nuværende tilstand og fremtidsudsigter. Der vil være foredrag, samtale og perspektiver fra forskellige steder i Europa.

Foredraget er det første arrangeret af Folkeuniversitetets nye apolitiske, non-profit og medlemsbaserede forening – Europa NU. Foreningen har fokus på formidling af forskning indenfor europæisk politik, kultur, historie og geografi. De 150 kr. arrangementet koster giver et års medlemskab af foreningen. Som medlem får du adgang til foreningens arrangementer og tilbud og rabatter på udvalgte arrangementer ved Folkeuniversitetet i Aalborg, Aarhus, Herning, Kolding, Odense og Emdrup. Der afholdes en årlig generalforsamling i september, hvor alle medlemmer inviteres. Ønsker du at deltage i arrangementet uden at blive medlem af foreningen, så kan du vælge det fra ved køb af billetten.

Du kan opleve arrangementet i følgende byer: 07/03: Aarhus, kl. 19.30-21.05 – 23/03: Aalborg, kl. 17.00-18.35
30/03: Odense, kl. 17.30-19.05 – 05/04: Emdrup, kl. 17.30-19.05 – 20/04: Slagelse, kl. 17.30-19.05

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Sanne Gram Fadel, journalist og forfatter, DR

Morten Rasmussen, lektor, ph.d., Københavns Universitet

Dato: Torsdag 30/3

Tid: 17.30-19.05

Pris: 150 kr.

Sted:

Syddansk Universitet Odense,
Campusvej 55, 5230 Odense M

■ FBI OG CIA – VERDENS MEST MAGTFULDE EFTERRETNINGS-TJENESTER

Hør den fascinerende historie om de amerikanske efterretningstjenester, og få et helt særligt indblik i organisationernes arbejdsmetoder før og nu. Hans Jørgen Bonnichsen har, som én af kun ganske få i Danmark, et godt kendskab til FBI og CIA. Han er uddannet fra FBI National Academy og har i sine ni år som chefkriminalinspektør i PET arbejdet sammen med CIA.

■ PRAKTISKE OPLYSNINGER

Hans Jørgen Bonnichsen, tidligere operativ chef for PET

Dato: 3 torsdage, start: 19/1

Tid: 17.30-19.15

Pris: 350 kr. Studerende: 175 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ TUREN GÅR TIL BERLIN

Tag med på en vandring gennem Berlins nyere historie, arkitektur og kunst med afsæt i de steder, forelæserne selv vender tilbage til. Vi går tæt på Berlins omtumlede tilværelse i det 20. århundrede med blik til århundrederne før og efter. 1900-tallets Berlin er i konstant forvandling: De brølende 1920'eres kreative løsslupenhed bliver afløst af nazisternes støvletramp, byens deling under Den Kolde Krig, Murens fald og endelig Genforeningen. Få indblik i en by, der historisk og kunstnerisk har haft stor indflydelse på resten af verden – og få mere ud af det, du ser, næste gang du går rundt i Berlins gader.

06/02 Berlins arkitektur

Hans Christian Post, postdoc ved Syddansk Universitet

20/02 Kunst i Berlin

Dea Schou, ph.d.-studerende ved Institut for Kulturvidenskaber, Syddansk Universitet

27/02 Berlins historie

Martin Amitsbøll Husted, cand.mag. i filosofi og samfundsfag, cand.mag. i historie.

■ PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 3 mandage, start: 6/2

Tid: 17.30-19.15

Pris: 350 kr. Studerende: 175 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ NÅR DANSKERNE GÅR TIL BORDS

Dansk madkultur og spisevaner har ændret sig mange gange de sidste 200 år, hvor ernæringseksperter, kogekoner og samfundsviklingen har præget det daglige måltid. Vær med, når Dorthe Chakravarty, kendt fra DRs ugentlige historieprogram "Alle Tiders Historie" på P1, byder indenfor til en fortælling om vores danske madkultur.

20/02 Ny og gammel nordisk mad – hvad er det?

27/02 Sundhedsapostle og stenalderkost – ernæringsråd gennem 200 år

06/03 Bordet som centrum for det gode liv

13/03 Madmænd og kogekoner

20/03 Krisekost og krigsmad

27/03 Husmoderen – dæmon eller dronning

■ PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dorthe Chakravarty, journalist, cand.mag.

Dato: 6 mandage, start: 20/2

Tid: 17.30-19.15

Pris: 650 kr. Studerende: 325 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ STORE SAMFUNDSTÆNKERE

En idé kan ændre verden markant. Vort samfund i dag bygger på ideerne fra de største samfundstænkere gennem tiden. De teoretiserede over samfundets opbygning og analyserede det moderne liv. Deres perspektiver og analyser har haft afgørende betydning for fremtidens samfundsudvikling og samfundssyn, og de har præget politikere og embedsmænd op gennem 1900-tallet og frem til i dag. Få indblik i de store samfundstænkernes personlighed, deres banebrydende ideer, og hvorfor netop deres tanker har sat et tydeligt præg på eftertiden.

22/02 Axel Honneth

Antje Gimmler, professor i anvendt filosofi, Aalborg Universitet

01/03 Ulrich Beck

Mads P. Sørensen, seniorforsker i statskundskab, Aarhus Universitet

08/03 Michel Foucault

Jens Erik Kristensen, lic.phil. og lektor ved DPU, Aarhus Universitet

15/03 Slavoj Žižek

Carsten Bagge Laustsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet, Aarhus Universitet

22/03 Niklas Luhmann

Lars Qvortrup, professor ved DPU, Aarhus Universitet, Aarhus Universitet

29/03 Pierre Bourdieu

Lisanne Wilken, lektor i europastudier, Aarhus Universitet

■ PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 6 onsdage, start: 22/2

Tid: 17.30-19.15

Pris: 650 kr. Studerende: 325 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ SPROGET FÅR DET GLATTE LAGEN

Amalie fra Paradise Hotel gør det meget. Journalister og politikere gør det en del, og selv den ikke helt unge generation gør det indimellem. Vi ændrer konstant en lille smule på de faste vendinger. Nogle mere bevidst end andre. Vi skal se på danskeres kultur i forandring og på, hvordan vi hele tiden sikrer, at ordsprog og talemåder passer til tiden. Vi skal se på tekst- og billedeksempler med både talesprogets og skriftsprogets spidsfindigheder. Alle kan finde eksempler, der enten styrker smilenes størrelse eller får mavesyren til at skumme. Verden er af lava. Eller hvad siger du?

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Michael Ejstrup, forskningschef i sprog, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole
Dato: Torsdag 2/3
Tid: 17.15-21.15

Pris: 380 kr. Studerende: 255 kr. Inkl. sandwich og vand, kaffe og kage
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ CHRISTIANSBORG BAG FACADEN

Mange af os følger med i politik. Vi er vidner til politikernes mudderkastning, og vi hører om blokpolitik og nødløgne. Om vækst, reformer og personsager. I de seneste år har vi set en række sager, der har bragt forholdet mellem ministre og embedsmænd i fokus. Og interesseorganisationerne forsøger med deres lobbyarbejde ihærdigt at påvirke de politiske beslutninger. Samtidig handler politik om mennesker. Derfor kan psykologien også gøre os klogere på, hvem der bestemmer. Kom med bag kulisserne på Christiansborg, når landets dygtigste forskere ruller tæppet op og stiller skarpt på dansk politik.

09/03 Partierne på Borgen: Politik bag lukkede døre

Helene Helboe Pedersen, lektor i statskundskab ved Aarhus Universitet

16/03 Magt, ministre og embedsmænd

Jørgen Grønnegaard Christensen, professor emeritus

23/03 Lobbyernes indflydelse i dansk politik

Peter Munk Christiansen, professor, Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet

30/03 Psykologi? Politikernes sprogbrug og vores holdninger

Lene Aarøe, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

06/04 Medierne og politikerne

Christoffer Green-Pedersen, professor, Aarhus Universitet

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 5 torsdage, start: 9/3
Tid: 17.30-19.15

Pris: 550 kr. Studerende: 225 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ TUREN GÅR TIL SICILIEN

Få steder i verden kan se tilbage på en så spændende og omtumlet historie som Italiens sydligste region, Sicilien. Gennem de sidste ca. 2700 år har øen stort set uden afbrydelse været under fremmed herredømme, hvilket ofte har givet anledning til rigdom og kulturel vækst, men til andre tider forårsaget udbytning og fattigdom. Vi skal høre om den græsk/romerske oldtid, den normanniske middelalder og nutidens Sicilien. Du kan også tage med på en studierejse til Sicilien fra den 17. oktober–25. oktober 2017 med Hans Jørgen Frederiksen og Carsten Cramon som ledere. En udførlig rejsebeskrivelse kan ses på websiden www.cc5.dk.

16/03 Det normanniske Sicilien

Hans Jørgen Frederiksen, lektor i kunsthistorie, Aarhus Universitet

23/03 Det moderne Sicilien

Poul Breyen, cand.scient.pol.

30/03 Arkimedes fra Siracusa – antikkens mekaniske geni

Carsten Cramon, cand.scient.

06/04 Arkimedes fra Siracusa – matematikkens troldmand

Carsten Cramon, cand.scient.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 4 torsdage, start: 16/3
Tid: 17.30-19.15

Pris: 450 kr. Studerende: 225 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ TERRORENS KALIFAT

Islamisk Stat (IS) har de seneste år etableret sig som en både frygtet og stærk aktør i Mellemøsten. For få år siden kendte de færreste IS, men organisationen har på kort tid udviklet sig til en magtfaktor i Mellemøsten. Denne aften vil vi høre om IS og organisationens ideologi og historie, herunder om de mulige årsager til islamisme og voldelig jihad og om fremtidsudsigterne for IS. Borgerkrigen i Syrien og konflikterne i Irak og deres betydning for IS vil ligeledes blive belyst. Endvidere vil vi fokusere på, hvad der får danske statsborgere til at tage til Syrien eller Irak og kæmpe med IS – samt hvad der skal til for at forhindre denne radikaliserings.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Deniz Serinci, journalist, cand.public.
Dato: Tirsdag 25/4

Tid: 17.30-21.30
Pris: 380 kr. Studerende: 255 kr. Inkl. sandwich og vand, kaffe og kage
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ AKTIESTRATEGIER

Hvorfor begås der så mange fejl blandt både professionelle og private aktieinvestorer? Hvad er det, der overses, når så mange aktiestrategier viser sig ikke at virke efter hensigten? Hvordan måles risiko, og er der reelt en sammenhæng mellem den risiko, man løber, og det afkast man får ved at investere i aktier? Få svar på disse og en række andre relevante spørgsmål, når vi går investeringsbranchen på klingen. Kurset er målrettet alle, også uden erfaring med investering i aktier.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

René Juul Jensen, cand.mag.

Dato: Mandag 24/4

Tid: 17.30-21.30

Pris: 380 kr. Studerende: 255 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ USA BAG FACADEN

Hvordan står det til hos supermagten på den anden side af Atlanten? Hvilken rolle spiller præsidentembedet for den amerikanske nation, hvordan ser det ud med racespørgsmålet i en tid præget af uroligheder? Og kan vi overhovedet regne med USA i fremtidens internationale politik? En række af landets førende eksperter sætter landet 'over there' i perspektiv.

28/03 En nation af forbrugere

Torben Huus Larsen, ph.d. i amerikanske studier, lektor i engelsk, Nyborg Gymnasium

04/04 Den 11. september i populærkulturen

Thomas Ærvold Bjerre, lektor i amerikanske studier, Syddansk Universitet

18/04 Amerikansk udenrigspolitik

Derek Beach, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

25/04 Racisme og borgerrettigheder i USA fra 1865 til Ferguson

Jørn Brøndal, lektor i amerikanske studier, Syddansk Universitet

02/05 NSA, Snowden og overvågning efter 9/11

Rasmus Sinding Søndergaard, ph.d.-studerende i amerikanske studier, Syddansk Universitet

09/05 Det amerikanske præsidentembede fra Washington til i dag

Jørn Brøndal, lektor i amerikanske studier, Syddansk Universitet

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 6 torsdage, start: 28/3

Tid: 17.30-19.15

Pris: 650 kr. Studerende: 325 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

Hverdagssproget under lup: Forskere vil have dine ord

Nye medier påvirker vores sprog, men i hvilken retning? Forskere vil kigge i dine sms'er, huskesedler og kærestebreve for at se, hvordan vi staver, sætter kommaer og i det hele taget bruger sproget

Hverdagssproget forandrer sig hele tiden, men hvilken indflydelse har nye medier som sms og mail på det, vi skriver til hinanden, når vi ikke bliver kigget over skulderen af korrekturlæsere eller en lærer? Det skal en gruppe forskere nu i gang med at undersøge, og til det har de brug for så meget af danskernes hverdagsprog som muligt.

Altså sprog, der ikke har været igennem en redigerende funktion, eksempelvis korrekturlæsning, som det har, hvis det bliver bragt i aviser eller bøger.

Donér din indkøbsseddel

– De nye medier har helt klart påvirket vores skriftsprog, men vi mangler dokumentation for hvordan og hvor meget, fortæller adjunkt Marianne Rathje fra Institut for Sprog og Kommunikation på SDU.

FAKTA

Hvis du vil deltage

Send din tekst til tekstbase@hum.ku.dk eller skriv til rathje@sdu.dk og aftal afleverings-tidspunkt med Marianne Rathje. Teksten, du afleverer, skal være din egen og skal påføres: køn, alder, uddannelse og hjemby.

Hun appellerer derfor til danskerne om at donere deres indkøbssedler, breve, huskesedler, dagbøger, mails, sms-korrespondancer m.m. til forskning. Og det er især fynboere og jyder, som gerne skulle bidrage med deres ord.

Der er allerede indkommet en del materiale fra København og Sjælland, men for at undgå, at det bliver et udpræget hovedstadsprojekt, indsamles der stadig.

Dårligere til stavning

Vi er blevet dårligere til at stave, hører man igen og igen. Men et indblik i vores uredigerede skriftlige tekster vil vise, om det også er tilfældet. Og om det er på grund af – eller på trods af – nye mediers indtog.

Det kan også være, at vi i stedet har andre staveproblemer i dag, end man havde tidligere.

– Vi skal simpelthen kigge på, hvordan danskerne staver uden hjælp fra korrekturlæsning. Og på sigt vil denne forskning kunne belyse, hvor man skal sætte ind i eksempelvis undervisningssammenhænge, siger Marianne Rathje.

Database over spontant sprog

Forskerne råder allerede over store mængder talesprog, som blandt andet kan bruges til at undersøge den verbale sprogd udvikling.

Der findes også milliarder af ord i diverse tekstbaser, men de er redigeret og korrekturlæst og siger derfor ikke noget om vores umiddelbare kundskaber i retstavning og kommasætning. Derfor er planen altså at opbygge en stor database med vores spontane sprog.

For forskerne er målet at få et så fyldestgørende undersøgelsesmateriale som muligt, og derfor er de også meget interesserede, hvis man ligger inde med noget af lidt ældre dato.

Vi dropper 'jeg'

Det er tesen, at sproget på de nye medier minder mere om vores talesprog, og det vil en grundigere undersøgelse kunne be- eller afkræfte.

– Ud fra andre undersøgelser har vi desuden en række formodninger om, at vi i dag i højere grad dropper subjektet, f.eks. 'jeg', når vi kommunikerer skriftligt. 'Jeg håber det går godt' bliver i højere grad til 'håber det går godt', fortæller Marianne Rathje.

Af Maria Slej Hasselstrøm, mash@sdu.dk

Marianne Rathje håber, at danskerne vil donere deres indkøbssedler, breve, dagbøger, mails og sms-korrespondancer til forskning.
Foto: Michael Yde Katballe.

– De nye medier har helt klart påvirket vores skriftsprog, men vi mangler dokumentation for hvordan og hvor meget.

Marianne Rathje, adjunkt

TÆNKEPAUSER**KROPPEN, SMAG
OG NYDELSE****Kl. 17.30-17.55 – Kroppen**

Professor, Aarhus Universitet, Verner Møller

Kl. 18.00-18.25 – Smag

Lektor, ph.d, Aarhus Universitet, Susanne Højlund

Kl. 18.30-18.55 – Nydelse

Ph.d i filosofi, ekstern lektor, Aarhus Universitet, Rasmus Ugilt

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: Torsdag 20/4

Pris: 125 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

ØLBRYGNING: AVANCERET BIOTEKNOLOGI

På verdensplan er øl i dag den 3. mest udbredte drikkevare efter vand og te. Selv om brygning af øl går langt tilbage i tiden, mindst 6000 år – kan man i dag med rette betegne ølbrygning som en avanceret bioteknologisk proces. I forelæsningen ser vi nærmere på processen med at brygge øl, hvilken betydning de forskellige råvarer såsom vand, malt, humle og gær har for det færdige produkt, og vi kommer ind på, hvilke faktorer, som kan påvirke øllets kvalitet. Til slut vil vi prøve at sætte den nyeste forskning i relation til ølbrygning. Efter forelæsningen vil der blive serveret smagsprøver på øl, der er brygget af Bent Lyager, og der vil være mulighed for at se udstyr til brygning af øl i mindre skala (20 l), samt dufte til og smage råvarerne.

Forelæsningen er sponsoreret af Det Tekniske Fakultet.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Bent Lyager, lektor, civilingeniør, Syddansk Universitet

Dato: Torsdag 30/3

Tid: 17.00-19.15. **GRATIS**

Sted: Syddansk Universitet Odense, Lokale 45, Campusvej 55, Indgang B, F, L, 5230 Odense M

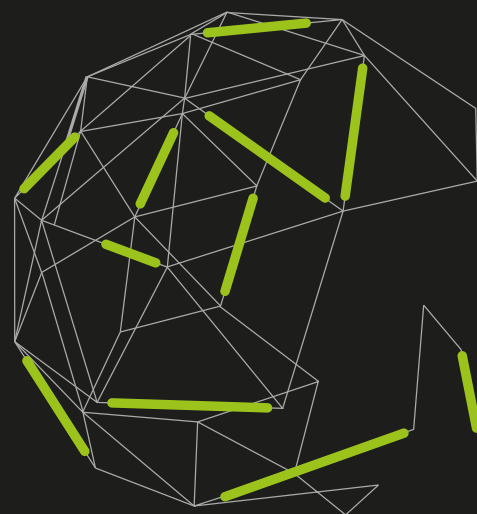
FORSKNINGENS DØGN

SDU

29.april
2017

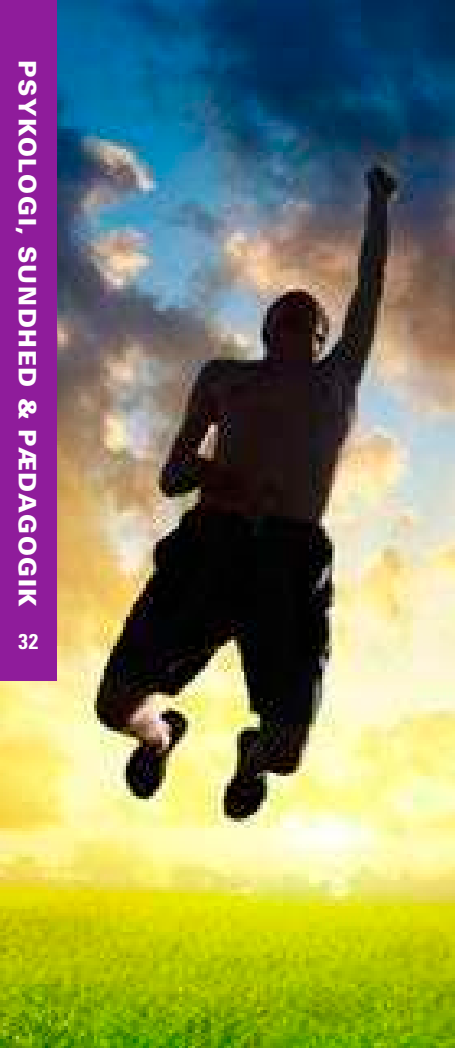
SDU inviterer til Forskningens Døgn på Campusvej i Odense

Oplev blandt andet
Supercomputeren
Bamsehospitalet
Droneræs
Virtual reality
Science Show
Flagermuskælderens
og mange andre aktiviteter

Følg med på
sdu.dk/forsk2017

 - Forskningens Døgn - SDU

■ DEMENS OG ALZHEIMERS SYGDOM

Flere og flere mennesker lider af demens. Alzheimers sygdom er den hyppigste årsag til tilstanden, som kan ramme folk helt ned til 40-års alderen. Og selvom cirka 85.000 danskere er ramt af demens, hersker der stadig fordomme om, at demente er dumme og besværlige. Men hvad er demens og Alzheimers sygdom egentlig? Hvordan giver sygdommen sig til kende? Og hvad kan vi gøre ved sygdommen i dag?

Program:

Kl. 10.00-12.00: Fakta om demens og forskningsresultater

Kl. 12.00-12.45: Frokostpause

Kl. 12.45-14.00: Stamcelleturisme og forebyggelse

Kl. 14.15-16.00: Livet med en tabubelagt sygdom – Rita Knudsen

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Lærke Egebjerg, læge, forfatter og ph.d.-studerende i biomedicin, Aarhus Universitet

Dato: Lørdag 4/2

Tid: 10.00-16.00

Pris: 380 kr. Studerende: 205 kr. Inkl. kaffe og kage

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ KORT OG GODT OM SELVTILLID OG SELVVÆRD

Selvtillid og et godt selvværd er helt centralt for menneskers trivsel. Få kort og klar viden om selvtillid og selvværd, og gode råd og anvisninger til at styrke dit selvværd og selvtillid. Forelæsningen henvender sig til psykologer, pædagoger, lærere og andre, der har interesse for arbejdet med selvværd og psykisk modstandskraft. Undervisningen tager afsæt i bogen "Kort & godt om SELVTILLID & SELVVÆRD" (Dansk Psykologisk Forlag).

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Irene Henriette Oestrich, adjungeret professor, ph.d., Skolen for Evidensbaseret Psykoterapi, Region Hovedstadens Psykiatri

Dato: Onsdag 22/2

Tid: 17.30-21.30

Pris: 380 kr. Studerende: 255 kr. Inkl. sandwich og vand, kaffe og kage

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ HJERNENS GÅDER

Hjernen er kroppens komplekse kommandocenter. Den udgør 2 % af kroppens vægt, men bruger 20 % af kroppens energi. Få en introduktion til hjernens grundlæggende opbygning og funktioner, og hør hvordan samarbejde på tværs af traditionelle faggrænser har fostret ny viden om hjernen og skabt nye forskningsmetoder. Bliv klogere på hjernens kapacitet, hvad hjernen kan, og hvordan den hele tiden udvikler og ændrer sig. Undervisningen tager afsæt i bogen "Hjernen" (Systime 2013).

02/03 Et indblik i hjernens opbygning og funktioner

Albert Gjedde, professor i neurobiologi og farmakologi, Aarhus Universitet

09/03 Sprog og lateralisering i hjernen

Andreas Højlund, ph.d. i neurolingvistik, postdoc, Aarhus Universitet

16/03 Musik på hjernen

Bjørn Petersen, lektor ved Det Jyske Musikkonservatorium, og adjunkt ved Center for Music in the Brain, Aarhus Universitet

23/03 Den politiske hjerne

Michael Bang Pedersen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

30/03 Den religiøse hjerne

Uffe Schjødt, postdoc i religion og kognition, Aarhus Universitet

06/04 Hjernens afhængighed af lykke, kærlighed, belønning

Jørgen Scheel-Krüger, professor i farmakologi, Aarhus Universitet

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 7 torsdage, start: 23/2

Tid: 17.30-19.15

Pris: 650 kr. Studerende: 325 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ TANKERNES KRAFT

Mennesker tænker over 50.000 tanker hver eneste dag. Som regel kører tankerne som en indre, vanemæssig dialog, der opleves så naturligt, at vi først bliver opmærksomme på den, når vi bliver bedt om at stoppe. Men hvilken indflydelse har den konstante strøm af bevidste og ubevidste tanker egentlig på vores liv og helbred? Få indblik i forskernes tanker om emnet, og hør hvordan tankemønstre og vaner kan påvirkes og forandres gennem eksempelvis kognitiv terapi og hypnose. Få stof til eftertanke.

27/02 Hypnose som behandling af sygdom og lidelse

Randi Abrahamsen, tandlæge, ph.d., formand i Dansk Selskab for Klinisk Hypnose

06/03 Placebo

Lars Ole Andersen, sundhedskoordinator

13/03 Kognitiv adfærdsterapi
Malene Klindt Bohni, cand.psych.aut.

20/03 Religiøs og spirituel tro, livskvalitet og helbred
Christina Gundgaard Pedersen

27/03 Tankelæsning med moderne teknologi
Jonas Kristoffer Lindeløv, ph.d. og adjunkt i kognitiv neurovidenskab, Aalborg Universitet

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 5 mandage, start: 27/2

Tid: 17.30-19.15

Pris: 550 kr. Studerende: 275 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ KNIVSKARP – FRA NORMAL TIL GENIAL

Få bedre hukommelse, stærkere koncentrationsevne og større overblik. Hvad gør du, hvis du ønsker mere fysisk styrke eller en slankere krop? Du lægger kosten om og motionerer. Men hvad gør du, hvis du ønsker dig en skarpere hjerne? Ny forskning viser, at hjernen kan ændres. Vores tankegange og adfærd er ikke statiske karaktertræk, men vaner, det er muligt at ændre. Denne dag giver overlæge Troels W. Kjær en introduktion til, hvordan hjernen er bygget op, og hvordan den dirigerer vores tanke- og handlemønstre. Forelæsningsen tager afsæt i bogen "Knivskarp. Fra normal til genial – træn din hjerne på 6 uger" (Politikens Forlag, 2014).

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Troels Wesenberg Kjær, overlæge, Københavns Universitet og Roskilde Universitetshospital

Dato: Lørdag 4/3

Tid: 10.00-16.00

Pris: 380 kr. Studerende: 205 kr. inkl. kaffe og kage

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ MINDFULNESS

Mindfulness har rødder i traditionel buddhistisk nærværsmeditation, men har i de senere år vundet anerkendelse indenfor især psykologien, hvor moderne forskning har bekræftet træningens gavnlige virkning på bl.a. stress, depression og kronisk smerte. Samtidig er mindfulness et kraftfuldt redskab til øget kendskab til én selv og højere velvære. I kurset inddrager vi hjerneforskning, psykologi og pædagogik. Hovedvægten ligger på den teoretiske forståelse af mindfulness, men der vil også være praktiske øvelser.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Karsten Bidstrup Skipper, cand.mag. i idéhistorie

Dato: 4 mandage, start: 6/3

Tid: 19.30-21.15

Pris: 450 kr. Studerende: 225 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ ARTROSE/SLIDGIGT

Mange tusind midaldrende og ældre danskere oplever, at smerte fra knæ og hofter påvirker deres fysiske funktion, humør, arbejdsliv og fritid. De seneste 20 år har forskningen indenfor artrose (slidgigt) taget gevaldige skridt fremad. Fra vores tidligere afventende holdning, hvor den eneste behandling var at skifte leddet ud, når det var helt slidt ned, har vi i dag opnået gode resultater med at sætte ind med behandling tidligt i forløbet. Denne aften bliver du opdateret på, hvad artrose egentlig er og på de mulige behandlingsformer.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Ewa Roos og Allan Villadsen,

Dato: Tirsdag 18/4

Tid: 17.30-19.15

Pris: 150 kr. Studerende: 75 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ SEX – KUN FOR KVINDER

Sex betyder noget for de fleste af os. Denne aften sætter vi fokus på kvinder og sex og dykker ned i en række relevante spørgsmål: Hvad bliver kvinder tiltrukket af, og har de lov til at følge deres lyst? Hvad betyder hormonerne, findes g-punktet og hvor lang tid tager det at få orgasme? Og er sex bedst, hvis man er forelsket? Kom og hør Ditte Trolle og Lillian Kempf, der begge er gynækologer og sexologer, fortælle om kvinders seksuelle længsler, lyster og problemer i alle aldre. Undervisningen tager bl.a. afsæt i "Sex efter 50" samt tænkepausebogen "Sex" (Aarhus Universitetsforlag), som er inkluderet i prisen.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Lillian Kempf, overlæge og sexolog,

Fertilitetsklinikken Horsens

Ditte Trolle, speciallæge i gynækologi og adjungeret lektor i sexologi, Aarhus Universitet

Dato: Torsdag 20/4

Tid: 17.30-21.30

Pris: 420 kr. Studerende: 295 kr. inkl. sandwich og vand, kaffe og kage

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ KROPPEN – VORES FANTASTISKE MASKINE

Vores blodårer kan nå jorden rundt to gange, hvis de blev lagt i forlængelse af hinanden. Inden i vores lunger findes et overfladeareal svarende til en lille lejlighed. Hvert eneste minut pumper hjertet knap seks liter blod ud i kroppen. Vores krop er en fantastisk konstruktion, og hvert eneste sekund sker der et utal af processer i den, stort set uden vi lægger mærke til det. Lad syv forskellige forskere tage dig med på en fascinerende opdagelsesrejse ind i kroppen.

01/05 Genomet – maskinens indre univers

Thomas G. Jensen, institutleder og professor i medicinsk genetik, Aarhus Universitet

08/05 Kroppens opbygning og funktioner

Helle Damkier, lektor i anatomi, Københavns Universitet

15/05 Immunforsvaret - et tveægget sværd

Gunnar Houen, professor i immunologi, Statens Serum Institut

22/05 Sidste nyt om hjernen

Albert Gjedde, professor i neurobiologi og farmakologi, Aarhus Universitet

29/05 Hvor påvirkelig er kroppens aldring?

Kaare Christensen, professor, dr.med., Syddansk Universitet

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 5 mandage, start: 1/5

Tid: 17.30-19.15

Pris: 550 kr. Studerende: 275 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ FLOW OG FORDYBELSE

Flow er en optimaltilstand præget af høje grader af engagement, motivation, opmærksomhed, koncentration og opgaveorientering. Forskningen viser, at flowtilstanden øger vores trivsel og muligheden for at lære, præstere og være kreativ øges markant i flow. Samtidig er det en fysiologisk sund tilstand – det er således godt at være i flow, både psykisk og fysisk. Men hvordan kommer man i flow? Og er der ulemper ved flow? Disse og andre spørgsmål vil blive uddybet på kurset, der også vil omfatte enkelte øvelser. Man kan læse mere om flow i bogen "Flow i hverdagen. Navigation mellem stress, kaos og kedsomhed" af Frans Ørsted Andersen (Dansk Psykologisk Forlag, 2013).

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Frans Ørsted Andersen, lektor, ph.d., Aarhus Universitet

Dato: Onsdag 3/5

Tid: 17.30-21.30

Pris: 380 kr. Studerende: 255 kr. inkl. sandwich og vand, kaffe og kage

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

Mus synger deres kærlighedssange i ultralyd

Når mus vil tiltrække det modsatte køn, laver de ultralyde ud fra samme princip som en jetmotor. De nye indsigter kan ændre forskningen i menneskelige stemmelidelser

Selv om mus er et af de foretrukne forsøgsdyr i medicinsk forskning, så diskler de små gnavere stadig op med overraskelser i laboratorierne.

Et forskningsprojekt ledet af lektor Coen Elemans fra Syddansk Universitet viser, hvordan mus er i stand til at frembringe lyde, som man ikke tidligere har fundet i pattedyr.

Mus kan ud over de små pivelyde, som vi mennesker kan høre, frembringe

– **Mus, der bliver seksuelt opstemte, udstøder lyde efter samme princip som en jetmotor i et fly under takeoff.**

Coen Elemans, lektor

lyde med strubehovedet, der er ultrasoniske og dermed ikke hørbare for mennesker.

Forskerne har optaget muselydene på bånd for efterfølgende at sænke frekvensen. Resultatet lyder umiskendeligt som fuglekvidder. Men endnu mere interessant for Coen Elemans er det, at forskerne nu har afluret den mekanisme, som musene synger med.

Sammen med et internationalt hold af forskere har lektor Coen Elemans opdaget, at mus laver lyde efter samme metode som et flys jetmotor. Foto: Anders Boe.

Hør musen synge

På sdu.dk kan du finde en video, hvor Coen Elemans får en mus til at synge.

Det viser sig, at sangen, som hannerne bruger til at tiltrække det modsatte køn, bliver skabt ved, at de lukker stemmebåndet sammen og sender luft ind mod strubehovedet. Det vil sige, at når mus laver disse parringssignaler, så vibrerer deres stemmebånd ikke i høj hastighed, som forskerne antager, at hvirveldyr normalt gør.

Lyder som et fly

I stedet rammer luftstrømmen strubehovedets væg, og der bliver sendt resonans tilbage i strømmen, hvilket frembringer en stabil fløjtelyd i en meget høj frekvens.

– Det er overraskende, at mus, der bliver seksuelt opstemte, faktisk udstøder lyde, som vi ellers kun finder i luftstrømmen fra jetmotoren i et fly, der er ved at lette eller lande, og andre meget store industrielle turbiner, siger Coen Elemans.

De nye indsigter er særligt relevante, fordi mus i vidt omfang bliver brugt til medicinske forsøg.

– Hvis man ikke ved, hvordan mus laver lyde, og hvordan de kontrollerer lydfrekvensen, så kan man heller ikke med sikkerhed sige, hvad forsøgsmedicineringen har bevirket, siger Coen Elemans.

Han påpeger, at de nye resultater betyder, at man er nødt til at genoverveje, hvad man hidtil har vidst om pattedyrs lydfrembringelse.

Næste skridt går ud på, at finde ud af, hvordan man kan manipulere og ændre lydene. Det kan på længere sigt få betydning for muligheden for eksempelvis at behandle stammen eller stemmetab i forbindelse med sygdomme som Alzheimers og motor neuronsygdom.

Af Jacob Stenz, jaes@sdu.dk

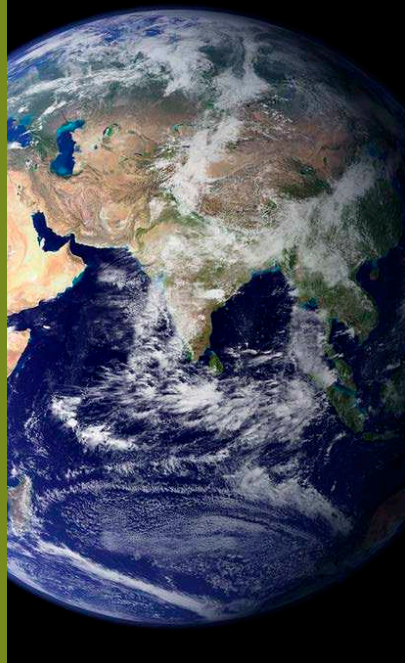
FAKTA

Blå bog

Coen Elemans stammer fra Holland. Han forsker i neuromekanik på Biologisk Institut på Syddansk Universitet. Forskningen koncentrerer sig om, hvordan dyr frembringer og kontrollerer lyde med hjerne og muskler. Det gælder både fugle, gnavere, flagermus og øvrige pattedyr.

Mail:

coen@biology.sdu.dk

■ ALT DU BØR VIDE OM NATURVIDENSKAB – NÆSTEN

Hvordan og hvorfor er verden indrettet, som den er? Naturvidenskaben forklarer de helt grundlæggende sammenhænge, og vi kan takke dens fremmarch for, at vi kan gå på månen, studere verden ned til mindste atom og lever længere end nogensinde før. Men hvordan er det nu lige med Newtons love, evolutionsteorien, atomer, relativitetsteorien, kvantemekanikken, pladeteknikken og DNA-spiralen? Få din naturvidenskabelige viden genopfrisket eller start her.

21/2 **Geologi**

John A. Korstgård, professor i geologi, Aarhus Universitet

28/2 **Genetik**

Thomas G. Jensen, institutleder og professor i medicinsk genetik, Aarhus Universitet

7/3 **Astronomi**

Steen Hannestad, professor i astronomi, Aarhus Universitet

14/3 **Fysik**

Christian Bierlich, ph.d.-studerende, Lund Universitet

21/3 **Biologi**

Tobias Wang Nielsen, professor

28/3 **Kemi**

Henrik Birkedal, lektor, Institut for Kemi og iNANO, Aarhus Universitet

4/4 **Matematik**

Johan Peder Hansen, lektor i matematik, Aarhus Universitet

■ PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 7 tirsdage, start: 21/2
Tid: 19.30-21.15
Pris: 730 kr. Studerende: 510 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ DE FLYVENDE FUGLE

Hvorhen flyver fuglene, og hvorfor standser nattergalene ikke bare ved Middelhavslandenes store spisekammer, men flyver den lange vej syd for Sahara? Hvordan finder de vej deroppe i nattens mørke, frem og tilbage mange år i træk, og hvorfor dukker der pludselig ekstremt sjældne fugle op i Danmark? Fugletrækket som biologisk fænomen har til alle tider fascineret, og især dets enorme omfang og ekstreme sæsonmæssige regularitet har imponeret os fugleelskere. Velkommen til en flyvning med vores fascinerende trækfugle – almindelige som sjældne. Husk at medbringe madpakke.

■ PRAKTISKE OPLYSNINGER

Mark Desholm, leder, seniorforsker, ph.d., Dansk Ornitologisk Forening, Birdlife
Dato: Søndag 12/3
Tid: 10.00-16.00
Pris: 350 kr. Studerende: 175 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ MIG OG MIT IMMUNSYSTEM

Immunsystemet er afgørende for vores overlevelse. Det kan være for at bekæmpe nye influenza typer, malaria, borrelia fra skovflåten eller cancer. Men hvorfor er det af og til vanskeligt for immunsystemet at fungere, som vi gerne vil have det til? Forelæsningserne giver en introduktion til immunsystemet. Bliv bl.a. klogere på, hvorfor nogle mennesker får allergi eller autoimmune sygdomme, og hør om nye tiltag inden for fx cancerbehandling. Få indblik i kroppens forsvarsmekanismer og de angreb, kroppen udsættes for. Undervisningen tager afsæt i bogen "Immunforsvaret".

■ PRAKTISKE OPLYSNINGER

Ib Søndergaard, cand.scient.
Dato: 3 torsdage, start: 16/3
Tid: 17.30-19.15
Pris: 350 kr. Studerende: 175 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ EN GOD MAVEFORNEMELSE

Vores tarmssystem er afgørende for vores liv og velvære, men dets funktioner er helst ikke noget, man taler om. Det er dog ved at ændre sig, bl.a. med Giulia Enders bestsellerbøger "Tarme med charme". Tarmen har bl.a. sit helt eget nervesystem, opsuger næringsstoffer og producerer hormoner, der er afgørende for vores daglige liv. Tarmens bakterieflora beskytter os mod alt mulig ondskab. Bliv klogere på tarmsystemets fabelagtige opbygning og funktioner på et forståeligt og samtidigt vidensbaseret niveau, og hør om sundhed og sygdomme med fokus på bl.a. fedme, sukkersyge, betændelse, smerte og fremtidens behandlingsformer.

22/03 **Klaus Krogh, professor i mave- og tarm sygdomme, Aarhus Universitets-hospital**

29/03 **Peter Christensen, professor i mave- og tarmkirurgi, Aarhus Universitets-hospital**

05/04 **Søren Laurberg, overlæge og professor i kirurgi og tarm sygdomme, Aarhus Universitetshospital**

■ PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 3 onsdage, start: 22/3
Tid: 17.30-20.15
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ RUMSONDER BRINGER NYT FRA SATURN OG PLUTO

Det var en spændende og helt ny verden, vi lærte at kende, da rumsonden New Horizons i 2015 fløj forbi Pluto. En af opdagelserne var, at Pluto har gletsjere af frossen kvælstof – et varsel om, hvad der kan vente os i de yderste fjerne egne af solsystemet. Rumsonden Cassini er ved at afslutte sin 13 år lange udforskning af Saturn, dens ringe og måner. Vi fortæller om de mange spændende og overraskende opdagelser – deriblandt søer af metan på den store måne Titan.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Henrik Stub, Lektor, cand.scient
Helle Stub, Lektor, cand.scient.

Dato: Onsdag 22/2

Tid: 19.30-21.15

Pris: 150 kr. Studerende: 75 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ LIVETS STØRSTE SPØRGSMÅL

Forelæsningsrækken er en spændende opdagelsesrejse ind i nogle af de mest grundlæggende og universelle temaer i menneskelivet og i verden. Videnskaben lever af ubesvarede spørgsmål – og der er heldigvis stadig mange af dem, men samtidig kommer vi også hele tiden nogle svar nærmere. Få seks naturvidenskabelige forskeres bud og svar på en stribe af de helt store spørgsmål.

20/04 Hvordan opstod universet – og hvornår går det under?

Ole J. Knudsen, BSc i fysik og astro-nomi, Aarhus Universitet

27/04 Er der liv andre steder i universet?

Kai Finster, professor MSO, ph.d., Aarhus Universitet

04/05 Hvor bliver tiden af?

Mogens Dam, lektor i eksperimentel fysik, Københavns Universitet

11/05 Hvordan er mennesket blevet menne-ske?

Peter K. A. Jensen, klinisk lektor i human genetik og overlæge, Aarhus Universitet

18/05 Hvad består vores bevidsthed af?

Albert Gjedde, professor i neurobiologi og farmakologi, Aarhus Universitet

01/06 Hvad er liv?

Jens Fedder, klinisk professor, ph.d. Odense Universitetshospital

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 6 torsdage, start: 20/4

Tid: 19.30-21.15

Pris: 650 kr. Studerende: 325 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ STORE VIDENSKABSMÆND

Hvilke historier gemmer sig bag navne som Aristoteles, Newton, Darwin, Maxwell, Einstein og Bohr? Hvad var deres inspirationskilder og drivkraft, hvad var deres største bidrag til vores forståelse af verden, og hvordan blev de set af henholdsvis deres samtid og nutidens verden? Tag med på en fascinerende rejse ind i naturvidenskaben og lær mere om de største naturvidenskabsmænd.

25/04 Aristoteles

Hans Fink, docent emeritus

02/05 Isaac Newton

Hans Buhl, museumsinspektør, Steno Museet/Science Museerne

09/05 Charles Darwin

Tobias Wang Nielsen, professor

16/05 James Maxwell

Hans Buhl, museumsinspektør, Steno Museet/Science Museerne

23/05 Niels Bohr

Kristian Hvidtfelt Nielsen, lektor i videnskabsstudier, Aarhus Universitet

30/05 Albert Einstein

Helge Stjernholm Kragh, profes-sor emeritus i videnskabshistorie, Niels Bohr Institutet, Københavns Universitet

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 6 tirsdage, start: 25/4

Tid: 19.30-21.15

Pris: 650 kr. Studerende: 325 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ LÆR DE VILDE PLANTER AT KENDE

Vi tager florabøgerne under armen og sætter kursen mod en række fantastiske vilde danske planter i deres naturlige omgivelser. Dagen begynder indendørs med en gennemgang af brugen af flora og af planternes morfologi. Eftermiddagen tilbringes i bynært naturområde, hvor den medbragte frokost indtages. Der vil blive sluttet af med en fælles gennemgang af det indsamlede materiale. Bemærk: Husk tøj, der er tilpasset vejret og medbring en madpakke til frokost. Deltagerne bedes også medbringe en lup med 10 x forstørrelse, samt Frederiksen, Rasmussen og Sebergs: "Dansk flora".

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Peter Wind, biolog, cand.scient., Aarhus Universitet

Dato: Lørdag 17/6

Tid: 10.00-16.00

Pris: 350 kr. Studerende: 175 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ FYNske STRANDSTEN

Med sin beliggenhed centralt i landet er Fyn blevet passeret af stort set alle de isstrømme, der under Istiden er nået til Danmark. Isstrømmene har efterladt en imponerende rigdom af de mest forskellige sten, såvel magmatiske som metamorfe foruden talrige fossilførende løse blokke. Medbring om søndagen flest mulige sten fra egne samlinger, som I enten ønsker bestemt, eller som kan indgå som led i kurset. Ekskursionen lørdag starter med en kort introduktion og udlevering af materiale til turen på parkeringsplads P1 ved SDU, indgang K, kl. 9.00. Deltagere, der evt. helst vil støde til på Fynshoved, bedes aftale dette telefonisk med underviseren på tlf.: 2628 0746 i god tid inden.

22/04 Kl. 09.00-17.00 – ekskursion til Fynshoved

Sted: Parkeringsplads P1, Syddansk Universitet, Campusvej 55

23/04 Kl. 10.00-16.00 – undervisning på SDU

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Palle Gravesen, museumsinspektør, seniorforsker

Pris: 850 kr. Studerende/medlemmer af den Fynske Stenklub: 800 kr.

GRATIS NATURVIDENSKAB

KVANTEBANDITTERNES MYSTISKE UNIVERS OG DE UFORUDSIGELIGE PARTIKLER!

Kvantebanditterne kommer og fortæller om kvanteuniversets hemmeligheder! Lektor i fysik Thomas Rytto og astrofysiker Majken Christensen dykker ned i universets mindste bestanddele og forklarer, hvordan universet består af individuelle partikler med forskellige egenskaber og de vil vise, at i visse tilfælde er disse egenskaber stik imod vores menneskelige intuition.

Kvantebanditterne fortæller om GUT, partikelfysik og kvantemekanik. De zoomer ind på de enkelte atomer og ser at der gælder nogle helt andre regler, end dem vi er vant til på makro skala. Samtidigt viser de overraskende eksperimenter, som viser at verden måske ikke er helt, som vi går rundt og tror!

Forelæsningen er sponsoreret af Det Naturvidenskabelige Fakultet, Syddansk Universitet.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

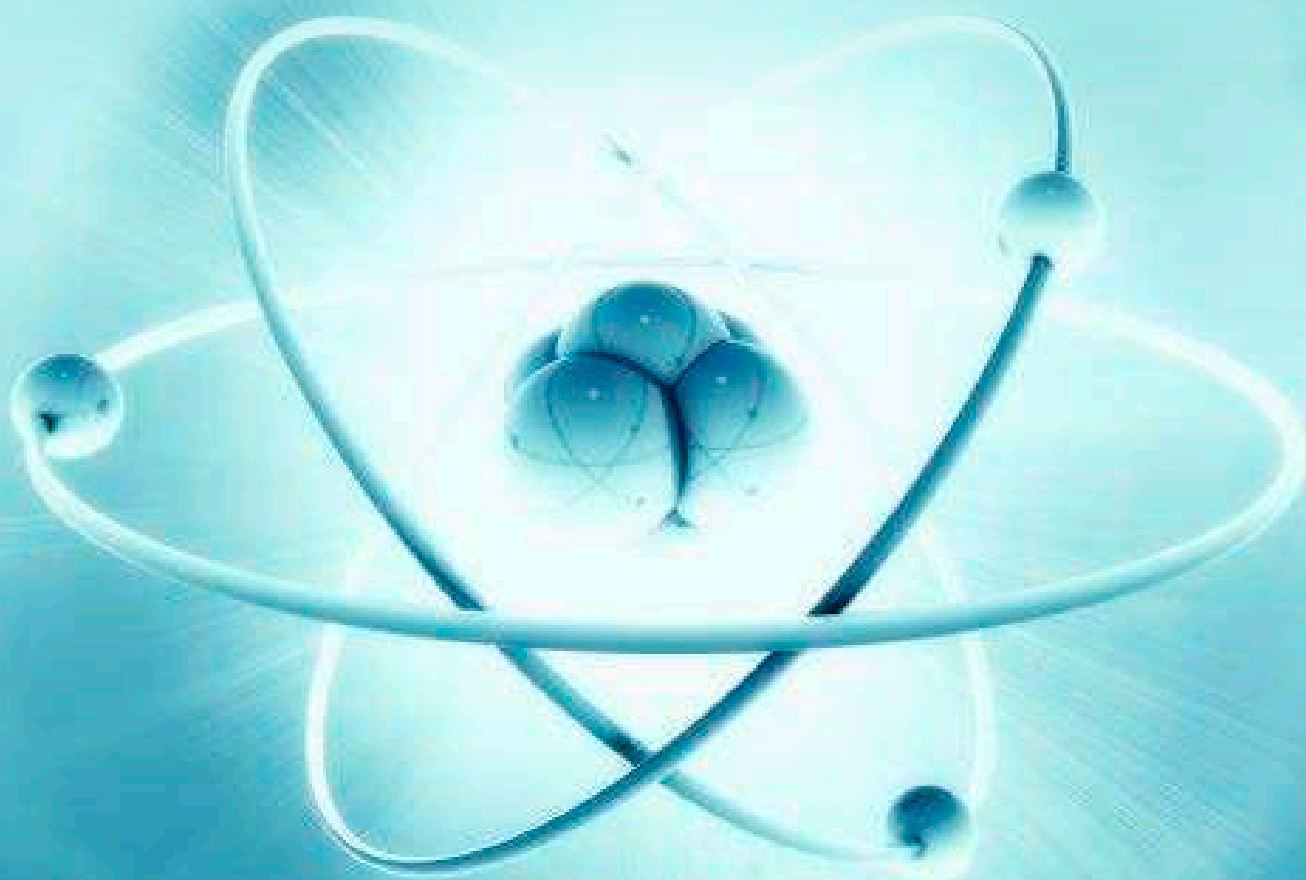
Maiken B. E. Christiansen, astrofysiker, cand.scient. og kvantebandit
Thomas Rytto, lektor, ph.d. og kvantebandit, Syddansk Universitet

Dato: Torsdag 6/4

Tid: 19.00-21.00

Pris: Gratis

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

Byg videre på din karriere

Efter- og videreuddannelse

Læs mere på
sdu.dk/efteruddannelse

COACHING – MED FLERE VINKLER

I løbet af disse 4 fyraftensmøder kan du blive introduceret til coaching og få indblik i de grundlæggende teorier og metoder. Vi vil komme omkring sammenhænge mellem coaching og positiv psykologi samt blive inspireret til, hvordan coaching kan inddrages i ledelsesmæssig sammenhæng. Her får du muligheden for at stille din nysgerrighed, konfrontere dine egne fordomme og blive klogere på, hvilke muligheder der er indenfor coaching.

09/02 Coaching – grundlæggende teori og metode

Anette Hvidtfeldt, BA, international certificeret coach og narrativ teamcoach

23/02 Coaching og ledelse

Elise Quist Bolvig, MBA, ICI coach, direktør BrandNewMedia

09/03 Coaching og enneagrammet

Henriette Claydon-Smith, ICF Master coach, partner Enneagramstedet

23/03 Coaching og positiv psykologi

Jørgen Svenstrup, master i positiv psykologi, ICI Coachtrainer, partner Empowermind

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Dato: 4 torsdage, start: 9/2
Tid: 17.30-19.15
Pris: 450 kr. Studerende: 225 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

FÅ STYR PÅ LEDELSEN

Mere end 100 års forskning og tænkning om ledelse har på den ene side givet os et indbydende tag-selv-bord af metoder og perspektiver, og på den anden side skabt et kaos af teorier, modeller og 'best practices'. Særligt har litteraturen om ledelse i de seneste årtier taget eksplosivt til. Hvordan kan du som leder eller modtager af ledelse forvente af kunne navigere i et sådant felt? Med afsæt i den nyudgivne og anmelderroste "Ledelse – hele historien", forsøger vi at få besvare dette spørgsmål.

20/02 Tilblivelsen af et felt

27/02 Moderne ledelse

06/03 Nutidens og fremtidens ledelse

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Vicki Juel Isaksen, Management Consultant hos Hildebrandt & Brandt med speciale i ledelse

Dato: 3 mandage, start: 20/2
Tid: 17.30-19.15
Pris: 350 kr. Studerende: 175 kr.
Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

KROPSSPROGETS BETYDNING – OM PRÆSENTATION, STEMMEBRUG OG NERVØSITET

Den nonverbale kommunikation har en stærk indflydelse på vores måde at være til stede på med andre mennesker, og på hvordan vores budskab bliver afsendt og modtaget. Nøglen ligger gemt i kropssproget. Forelæsningsen tager udgangspunkt i teorien bag non-verbal kommunikation ud fra begreber som: affektiv afstemning, spejlneuroner, intersubjektivitet og tavs viden. Vi gennemgår desuden div. redskaber til at komme ud over rampen med et verbalt budskab, fx når vi skal stå foran en forsamling. Alt sammen med udgangspunkt i kroppens sprog.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Susanne Bøgeløv Storm, undervisningskonsulent, cand.pæd.pæd.psych., Æstetisk Læring

Dato: Tirsdag 14/3

Tid: 17.30-20.30

Pris: 200 kr. Studerende: 100 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

MENTAL SUNDHED

Hvordan styrker vi vores mentale robusthed, så vi kan reducere og minimere det ydre pres, som kan forårsage mental ubalance? Over 50 % af al stress bunder i måden vi tænker på, og i måden vi forholder os til vores tilværelse på. Kurset afvikles som en kombination mellem teoretiske oplæg, øvelser samt konkrete råd og værktøjer, med fokus på at skabe balance og trivsel.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Anette Hvidtfeldt, BA, international certificeret coach og narrativ teamcoach

Dato: 15/3 og 16/3

Tid: 09.00-16.00

Pris: 6000 kr. Inkl. fuld forplejning

Sted: Syddansk Universitet Odense, lokale 95, Campusvej 55, Hovedindgangen/indg. H, parkering P1

SOCIAL INTELLIGENS

I mødet med andre mennesker genskaber hjernen det, der sker i den anden. Det betyder, at vi kan påvirke hjernen, følelser, hormoner og dermed kroppen hos hinanden. Hør, hvordan denne viden kan have indflydelse på liv og arbejdsliv med fokus på bl.a. læring gennem imitation, nærvær i møder og samtaler, intuitiv og tavs kommunikation samt udvikling og træning af social intelligens. Dagen vil veksle mellem oplæg og dialog, teori og praksis, øvelser og refleksion. Bogen "Teori U" kan tilkøbes.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Lone Belling, cand.phil., Liv og Lederskab

Dato: Lørdag 18/3

Tid: 10.00-16.00

Pris: 380 kr. Studerende: 205 kr. inklusiv kaffe og kage

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ BÆREDYGTIG DANNELSE

Kloden kalder på mennesker med dannelse og etisk kompas, så vi sammen kan løse tidens nøgleudfordringer – globalt og lokalt. Her er der brug for en opdateret forståelse af almen-dannelse, og bæredygtig dannelse er et bud på et fremtidsorienteret dannelsesbegreb. Det kræver opmærksomhed, empati og resiliens, kapaciteter som skal trænes og udvikles. Bogen "Bæredygtig dannelse" af Lone Belling og Leif Frandsen (2017) Dafolo er inkluderet i prisen., og der veksles mellem teori, praksisfortællinger og øvelser.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Lone Belling, cand.phil., Liv og Lederskab

Dato: Mandag 3/4

Tid: 09.30-16.00

Pris: 640 kr. Studerende: 465 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, lokale 95, Campusvej 55, Hovedindgangen/indg. H, parkering P1, 5230 Odense M

■ ENNEAGRAMMET

Enneagrammet er en model, som beskriver ni forskellige men ligeværdige personlighedstyper. Modellen giver et indblik i og forståelse for menneskers adfærdsmønstre og psykologiske natur. De ni personlighedstyper beskrives bl.a. på baggrund af karaktertræk, motivation, adfærd, reaktion, værdier og overbevisninger. Dette kan bruges til bedre menneskeforståelse og ikke mindst som et effektivt værktøj i ledelse og samarbejde generelt. Inden selve kurset vil du elektronisk blive bedt om at lave en enneagram-test, som du bedes læse og medbringe til kurset. Kursusdagene vil forløbe i vekselvirkning mellem teoretiske indlæg, kombineret med praktisk træning.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Anette Hvidtfeldt, BA, international certificeret coach og narrativ teamcoach

Dato: 27/3 lokale 94 og 28/3 lokale 95

Tid: 09.00-16.00 inkl. fuld forplejning

Pris: 4500 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, lokale 94 og 95, Campusvej 55, Hovedindgangen/indg. H, parkering P1

■ RETORISK ARGUMENTATION: FÅ BUDSKABET UD OVER RAMPEN!

Skarp situationsanalyse og budskaber, der taler til hjerte og hjerne. Sammenhængende argumenter, hårdtslående modargumenter, skarpe vinkler og levende eksempler. Det er alle elementer, der udgør god, retorisk argumentation. Kom og bliv klogere på denne vigtige disciplin!

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Heidi Jønch-Clausen, adjunkt, ph.d., Syddansk Universitet

Dato: Mandag 27/3

Tid: 17.30-20.30

Pris: 200 kr. Studerende: 100 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ SÅDAN SKRIVER DU EN GOD ARTIKEL

Andreas Immanuel Graae, som er medforfatter til boget "Giv teksten liv" vil ved denne forelæsning give en introduktion til, hvordan man skriver den gode artikel.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Andreas Immanuel Graae, ph.d.-stipendiat, Syddansk Universitet

Dato: Onsdag 26/4

Tid: 17.30-20.30

Pris: 200 kr. Studerende: 100 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ RELATIONEL KOORDINERING

Relationel koordinering beskriver vigtigheden af koordinering og kommunikation, når forskellige faggrupper skal arbejde sammen om at løse komplekse opgaver. Der kan på tværs af faggrupper være vidt forskellige opfattelser af, hvordan kerneopgaven er defineret, og hvordan den løses med kvalitet. Vi vil i dette oplæg udfolde begrebet relationel koordinering samt lægge vægt på praksis, hvilke tiltag der virker, og hvilke faldgruber man skal være opmærksom på. Foredraget henvender sig til både ledere og medarbejdere, hvis hverdag er præget af uforudsigelighed og stor kompleksitet.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Martin Karstoft, erhvervspsykolog, cand. psych.aut.

Camille Leicht, erhvervspsykolog, cand. psych.aut., IMPAQ

Dato: Onsdag 26/4

Tid: 17.30-19.15

Pris: 175 kr. Studerende: 90 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

■ COACHING I TEORI OG VIRKELIGHED – MODUL I

Når du dine mål på jobbet og drømme i livet? Har du styr på dine prioriteringer? Og handler du proaktivt? Hvis nej, så fortvivl ikke. Gennem coaching kan du udvikle dig og blive endnu bedre til at mestre dit arbejds- og privatliv. Men hvad er coaching helt præcist? Og virker det virkelig? Er du skeptisk, inviteres du til at udfordre dine fordomme og udvikle dig som leder, medarbejder og menneske. Er du allerede bekendt med coaching, er du også mere end velkommen til at blive endnu klogere på metoden og få trænet dine praktiske færdigheder. Du kan købe alle tre coachingkurser med rabat på Folkeuniversitetets hjemmeside.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Anette Hvidtfeldt, BA, international certificeret coach og narrativ teamcoach

Dato: 2/5 og 3/5

Tid: 09.00-16.00

Pris: 3000 kr. inkl. fuld forplejning

Sted: Syddansk Universitet Odense, lokale 95, Campusvej 55, Hovedindgangen/indg. H, parkering P1, 5230 Odense M

■ COACHING – TEORI OG VIRKELIGHED – MODUL II

Coaching II er en fortsættelse af coaching I og vil give en dybere indsigt i coaching-elementerne, med fokus på at deltagerne bliver i stand til at omsætte teori til praksisnær handling. På dette kursus vil vi arbejde med overbevisninger, begrænsende tanker samt uhenigtsmæssige mønstre. Vi vil tillige udarbejde en handlingsplan for vores egne langsigtede mål og drømme og kigge på motivationen for at nå dem. Du kan købe alle tre coachingkurser med rabat på Folkeuniversitetets hjemmeside.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Anette Hvidtfeldt, BA, international certificeret coach og narrativ teamcoach

Dato: 7/6 lokale 96 og 8/6 lokale 97

Tid: 09.00-16.00

Pris: 3000 kr. inkl. fuld forplejning

Sted: Syddansk Universitet Odense, lokale 96 og 97, Campusvej 55, Hovedindgangen/indg. H, parkering P1

■ COACHING I TEORI OG VIRKELIGHED – MODUL III

Coaching III er et intensivt kursus, som bygger på den viden og erfaring med forskellige coachingredskaber, som du har fået på coachingkursus I og II. Coaching handler om at udvikle en kultur, hvor ledere og medarbejdere i fællesskab og individuelt fremmer en løsningsorienteret vinderkultur. Vi tager udgangspunkt i det, der fungerer i organisationen, på arbejdspladsen, samt at ledere og medarbejdere i fællesskab indeholder nøglen til at skabe positiv udvikling. Du kan købe alle tre coachingkurser med rabat på Folkeuniversitetets hjemmeside.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Anette Hvidtfeldt, BA, international certificeret coach og narrativ teamcoach

Dato: 21/6 og 22/6

Tid: 09.00-16.00

Pris: 3000 kr. inkl. fuld forplejning

Sted: Syddansk Universitet Odense, lokale 95, Campusvej 55, Hovedindgangen/indg. H, parkering P1, 5230 Odense M

Tilmeld dig Coaching I, II og III samlet og få 1500 kr. i rabat.

Se www.fuodense.dk

LUTHER STYRKER STATSMAGTEN

Er Danmark i 2017 et sekulært samfund? Selvom man ofte kan møde den opfattelse, så er stat og kirke ganske tæt forbundet, og Folkekirken har en privilegeret stilling. Det forhold har sine historiske rødder i Reformationstiden og er konkret indskrevet i Grundloven fra 1849.

Luther mente, at Gud styrer verden dels åndeligt gennem sit ord (Biblen), dels verdsligt ved hjælp af regenten og samfundets love. Luther gjorde op med kirken som selvstændig, verdslig magtfaktor med klostre, jord og rigdom, fordi han principielt mente, at det åndelige og verdslige ikke skulle blandes sammen. Da han brød med den pavelige domstol, overtog staten det civilretslige område og fik meget mere indflydelse på lovgivningen omkring det enkelte menneskes liv, for eksempel ægteskab og arv. Derfor kan man sige, at Reformationen svækkede kirkens magt.

På den anden side blev statsoverhovedet i Reformationen til en del af kirken, og kirken blev indskrevet som en del af staten – en magtfuld position. Luther mente heller ikke, at det åndelige og det verdslige kunne skilles helt ad, og i praksis blev religion og politik tæt forbundet. Det ses i hans understregning af, at man skal adlyde de verdslige magthavere, som ifølge Luther er indsat

AT REGERE ER AT
KUNNE SE IGENNEM
FINGRE MED PETITESSER

Martin Luther

af Gud, samt i hans lære om de 'tre stænder' – kirke, familie og stat – der alle er lige vigtige og spiller sammen for at opretholde det gode samfundsliv.

Med Grundloven af 1849 bliver den lutherske statskirke afskaffet, og religionsfrihed bliver en demokratisk rettighed. Ingen kunne dog dengang forestille sig et samfund uden kirke og kristen samfundsmoral, og den evangelisk-lutherske kirke får en særlig status af 'folkekirke', der skal understøttes – men også lovreguleres – af staten. I dag debatteres forholdet mellem stat og kirke stadig – et spændingsforhold der blandt andet viser sig i diskussionen om kirkeasyl, politiske præster og statslig indgriben i, hvem kirken skal vie.

KAN MAN KØBE SIG EN PLADS I HIMLEN?

Luthers første store opgør med sin samtid handlede om kirkens afladshandel og ideen om, at mennesket kommer Himlen nærmere ved at gøre gode gerninger eller købe aflad. Ifølge Luther er alle mennesker syndere og kan ikke gøre sig fortjent til at komme i Himlen. Men fordi Jesus ved sin død allerede har frelst alle mennesker og taget deres skyld på sig, er mennesket frelst alene ved at tro på ham. Derfor kan man kun opnå frelse gennem tro – gode gerninger og aflads-

breve gør ingen forskel. Som Luther skriver: "Gode gerninger gør ikke en mand god. En god mand gør gode gerninger".

Opgøret med 'de gode gerninger' var også et opgør med autoriteterne og kirkens hierarki. I den romersk-katolske kirke var paven den øverste, mest magtfulde og den, der havde tættest kontakt til Gud.

FRA ALMISSER OG SOGNEHJÆLP TIL ARBEJDSPLIGT OG VELFÆRDSSTAT

I det moderne danske velfærdssamfund sørger det offentlige for pasning og undervisning af børn og betaler for pleje af syge og gamle. Målet er at skabe et socialt sikkerhedsnet, men samtidig er det en udbredt holdning, at arbejde er en pligt, som omfatter alle.

Med Reformationen forsvandt klostrene og de mange katolske stiftelser – og dermed en stor del af de sociale institutioner, der havde eksisteret i middelalderen. Nu blev den enkelte familiehusholdning den vigtigste velfærdsinstitution, og sognefællesskabet skulle hjælpe dem, som ikke tilhørte en husstand. Sognets fattige fik almisser, og mange steder blev der oprettet fattighuse og såkaldte 'hospitaller' for gamle og syge. Fremmede fattige, der ikke var fra eget sogn, fik dog ingen hjælp, og alle, der ikke blev set som værdigt trængende, risikerede anbringelse i arbejds- og tugthuse.

Større social sikkerhed betød ikke, at danskerne nu kunne læne sig tilbage og lade sig forsørge. Tværtimod argumenteres der ofte for, at der er en sammenhæng mellem høj arbejdsmoral og

protestantisme. Med udgangspunkt i Luthers Lille Katekismus lærte danskerne, at den enkeltes kald ikke var i klostret væk fra verden, men lå i familien og i det daglige arbejde. Man skulle acceptere sit kald og sin stand og arbejde 'i sit ansigts sved'!

Institutioner for fattige, gamle og syge blev udbygget i løbet af 1700- og 1800-tallet, og ansvaret blev i stigende grad lagt på sogne og kommuner – dog stadig med præst og kirke som centrale figurer. I 1900-tallet blev velfærdsstaten for alvor etableret efter indførelsen af demokrati og under påvirkning af arbejderbevægelsen.

PLAGES DU AF DEPRESSION, FORTVIVELSE ELLER EN DÅRLIG SAMVITTIGHED, SÅ SKAL DU SPISE, DRIKKE OG VÆRE SAMMEN MED VENNER

Martin Luther

HVIS GUD IKKE
TILGAV SYNDER, SÅ
VILLE JEG ALT EFTER
MIN NATUR SMIDE
GUD UD AD VINDUET

Martin Luther

Luther vendte i princippet hierarkiet på hovedet og forandrede dermed kirkens rolle og status. Han sagde: "Enhver, som er krøbet ud af dåben, er lige meget præst og biskop". Det betød, at forestillingen om kirken som et led, der stillede sig

mellem menneske og Gud, forsvandt. I troen er alle mennesker ifølge Luther lige tæt på Gud. Men samtidig kunne den reformerede kirke – og den luthersk-protestantiske konge – heller ikke undvære præster og biskopper. Deres hovedopgave var nu blot at forkynde Guds ord som evangelium og derudover sørge for, at den nye lutherske lovgivning blev fulgt, og at synd og kætteri blev bekæmpet.

Er din viden i balance?

Løft din faglige viden og få inspiration på højt niveau med et af de korte kurser på SDU. Du får den nyeste forskningsbaserede viden, der er koblet direkte til praksis.

Certifikat i persondataret

Rust din organisation til de nye EU-dataregler, der får virkning fra 2018.

Projektledelse

Bliv skarp på ledelse af projekter og interesser. Kurset kombinerer den nyeste forskning med konkrete værktøjer indenfor moderne projektledelse.

Lokal og regional erhvervsudvikling

Bliv en haj til erhvervsudvikling og få redskaber til at skabe mærkbare resultater for dansk erhvervsliv.

Forretningsudvikling

Få et ordentligt greb om forretningsudvikling og få værktøjer til at skabe vækstmuligheder for din virksomhed.

 www.sdu.dk/sdue

FOLKEUNIVERSITETETS SYDDANSKE REGION

Syddansk Folkeuniversitet har sekretariat i Odense. Herfra serviceres en række komiteer på Fyn, Sønderjylland samt komiteer på Vestsjælland. Hvert Folkeuniversitet er selvstændig arrangør af kurser og forelæsninger i sit lokalområde, og tilmelding til de lokale arrangementer skal ske til det lokale Folkeuniversitet. Læs mere på www.folkeuniversitetet.dk og www.fuodense.dk

■ FYN

Folkeuniversitetet Assens

Formand Birgitte Lerche, biml@km.dk
Administrator Lasse Tajmer,
post@fuassens.dk
www.fuassens.dk

Faaborg Folkeuniversitet

Formand og administrator
Morten Gjeddebæk,
faaborgfolkeuni@gmail.com
www.faaborgfolkeuni.dk

Lillebælt Folkeuniversitet

Formand Henriette Bacher Lind,
hebl@km.dk
Administrator Lissi Hygum Lind,
liissi.lind@fredericia.dk
www.fulillebaelt.dk

Langeland Folkeuniversitetet

Formand og adm. Lone Nordal Petersen,
skebjerg-soegaard@mail.dk www.folkeuniversitetet.dk/langeland

Nordfyns Folkeuniversitet

Formand og adm. Kaj Andersen,
kaj-vera@email.dk
www.folkeuniversitetet.dk/nordfyns

Ringe/Ryslinge Folkeuniversitet

Formand og adm. Mogens Keinicke,
mokeinicke@gmail.com
www.folkeuniversitetet.dk/ringe-ryslinge

Svendborg Folkeuniversitet

Formand Poul Vase,
poul_vase@hotmail.com
Administrator Erik H A Jakobsen,
eaj@aofcenterfyn.dk
www.aftenskole.aofcenterfyn.dk/temaer/folkeuniversitetet

■ SJÆLLAND

Folkeuniversitetet i Slagelse

Formand Anette Borg,
anbor@slagelse.dk
Kirsten Lambertsen,
fu-slagelse@sdu.dk
www.sdu.dk/om_sdu/byerne/slagelse/folkeuniversitet

Lolland Folkeuniversitet

Formand og administrator
Bente Kaspersen, bentek@mail123.dk
www.fu-lolland.dk

Roskilde Folkeuniversitet

Formand Mogens Vestergaard,
mogensv@roskilde.dk
Administrator Hans Michelsen,
hansmi@roskilde.dk
www.roskildebib.dk/web/arena/folkeuniversitet

Odsherred Folkeuniversitet

Formand Eric Holm,
eric.holm@mail.dk www.odsherredfolkeuniversitetet.dk

■ JYLLAND

Sydvestjysk Folkeuniversitet

Formand Bent Iversen,
biversen@sdu.dk
Administrator Kirsten Olesen,
kio@sdu.dk
www.fu.sdu.dk

Vejle Folkeuniversitet

Formand Vagn Kjeldsen,
kjeldsenvagn@gmail.com
Administrator Helen Præstegaard,
hp@vejlebib.dk
www.folkeuniversitet-vejle.dk

Billund Folkeuniversitet

Formand og adm. Søren Bork-Pedersen,
fu@fubillund.dk
www.fubillund.dk

Vejen Folkeuniversitet

Formand Linda Klitmøller,
lk@sonderskov.dk
Adm. Anne-Mette Graubæk,
amgraubaek@gmail.com
www.fu-vejen.dk

Højer Folkeuniversitet

Formand og administrator
Peter Lundby, peter@arlu.dk
www.folkeuniversitetet.dk/hoejer

Kolding Folkeuniversitet

Formand Jette Damsted Olsen,
jette.damsted@gmail.com
Administrator Allan K. P. Malver
folkeuniversitetet@kolding.dk

Varde-Ølgod Folkeuniversitet

Formand og administrator
Birthe Borre, b.borre@mail.dk
www.folkeuniversitetet.dk/varde-oelgod

Folkeuniversitetet i Haderslev

Formand Karl Erik Olesen,
kaeo@haderslev.dk
Adm. Irene Lind, il@vucsyd.dk
www.folkeuniversitetetihaderslev.dk

Give-egnens Folkeuniversitet

Formand og adm. Gunhild Ørnsholt,
gunhild.oernsholt@mail.dk
www.folkeuniversitetet.dk/give

■ SEKRETARIAT

Folkeuniversitetet i Odense
Syddansk Universitet
Campusvej 55
5230 Odense M
Tlf.. 6550 2772
E-mail. fu@fuo.sdu.dk
www.fuodense.dk

■ ÅBNINGSTIDER

Telefontid: Mandag til fredag kl. 10.00-15.00
Kontortid: Mandag til torsdag kl. 13.00-15.00
eller efter aftale.
Afvigelser herfra annonceres på
www.fuodense.dk
Lukket på helligedage og i juli måned.

■ TILMELDING

Du kan tilmelde dig holdene ved at:

- Tilmelde dig via vores webshop på:
www.fuodense.dk og betale med dankort.

Efter indbetaling af kursusgebyret modtager du adgangskort og kvittering. Adgangskortet bedes medbringes og forevises på forlangende. Aflyses et hold, får du besked, og vi refunderer din indbetaling.

Vi tager forbehold for ændringer i tid og sted, og disse ændringer giver som hovedregel ikke ret til refusion af kursusgebyr.

■ FRAMELDING

Hvis du fortryder din tilmelding, bedes du afmelde dig igen.

Ved framelding senest 14 fulde dage før holdets startdato returnerer vi det indbetalte beløb fratrukket 100 kr. i ekspeditionsgebyr. Ved hold over 1500 kr. fratrækkes 10% af kursussen i ekspeditionsgebyr. Ved senere framelding foretages ikke tilbagebetaling.

■ ALLE KAN DELTAGE

Folkeuniversitetet er for alle! Der stilles ingen krav om forkundskaber eller uddannelse, og deltagerne tager ingen eksamen. Formålet med Folkeuniversitetet er at udbrede kendskabet til forskningens metoder, teorier og resultater, og vi tilbyder en bred vifte af kurser og forelæsninger, som varetages af undervisere, der er uddannet og ofte ansat ved universitet eller andre vidensinstitutioner.

■ FORPLEJNING

Kantine IV på Campusvej er åben alle hverdage indtil kl. 20.00 og lørdag indtil kl. 13.00. Der er også mulighed for at købe kaffe/the og snacks i automater.

■ RABAT TIL STUDERENDE

Fuldtidsstuderende som kan fremvise gyldigt studiekort får ca. 50 % rabat på de fleste hold.

■ ANSATTE PÅ SYDDANSK UNIVERSITET – ALUMNER

Ansatte på Syddansk Universitet har gratis adgang til alle hold, hvor bøger og forplejning ikke er inkluderet. Alumner får 50 % på udvalgte hold. Ordningen omfatter Folkeuniversitetets-aktivitet på Syddansk Universitet i Odense og Kolding.

■ MEDLEMMER AF DSR – HALV PRIS

Medlemmer af Dansk Sygeplejeråd Kreds Syd kan deltage i udvalgte hold med 50% rabat. Rabatordningen omfatter Folkeuniversitetets-aktivitet på Syddansk Universitet i Odense, Kolding og Esbjerg. Tilmelding: www.fuodense.dk. Kontakt sekretariatet vedrørende aftalekode.

For andre rabatter: Se www.fuodense.dk

■ RABAT TIL MEDLEMMER AF TEKNISK LANDSFORBUND FYN

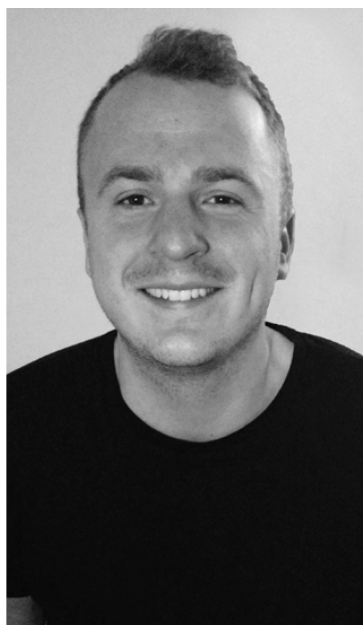
Medlemmer af Teknisk Landsforbund Fyn kan deltage i udvalgte hold med 40 % rabat. Kontakt sekretariatet vedrørende aftalekode.

Sekretariatsleder
Annette Hansen
annhan@fuo.sdu.dk
Direkte tlf. 6550 2825

Programredaktør
Ditte Løndahl Farup
ditlo@fuo.sdu.dk
Direkte tlf. 6550 2726

Studentermedhjælper
Kristian Boeskov
kribo@fuo.sdu.dk
Direkte tlf. 6550 2760

Bogholder
Susanne Willum
willum@fu.dk
Direkte tlf. 6550 2725

Meld dig ind i Folkeuniversitetets kundeklub og få masser af fordele

Du har nu mulighed for at tilmelde dig Folkeuniversitetets kundeklub og gennem dit medlemskab opnå flere fordele.

Det koster 300 kr. for et års medlemskab. Du kan:

- Komme gratis ind til åbningsforelæsningsen både forår og efterår
- Du får 150 kr. i rabat på tre hold pr. år

Du kan tilmelde dig kundeklubben på www.fuodense.dk

Er I to i husstanden, kan I købe et dobbeltmedlemskab for 500 kr. pr. år og følges ad på Folkeuniversitetet.

Folkeuniversitetet ledes af sekretariatet i Odense samt en bestyrelse på 9 medlemmer

Jesper Majbom Madsen

Lektor, ph.d., Institut for Historie, Syddansk Universitet

Johs. Nørregaard Frandsen

Professor, H. C. Andersen Centeret,
Institut for Kulturvidenskaber, Syddansk Universitet

Eva Tøjner Götke

Sognepræst, cand.theol. Thomas Kingos Kirke, Odense

Gertrud Hvidberg-Hansen

Museumsdirektør, cand.mag., Faaborg Museum

Bernard Jeune

Lektor, cand.med., Institut for Sundhedstjenesteforskning, Syddansk Universitet

Niels Kring

Afdelingsleder, cand.mag.,
Det Naturvidenskabelige Fakultet, Syddansk Universitet

Klaus Levinsen (formand)

Lektor, ph.d. Institut for Statskundskab,
Syddansk Universitet

Peter Ørting

Kulturhus- og Projektleder, Vollsrose Kulturhus,
By- og Kulturforvaltningen, Odense Kommune

Mette Christina Møller Andersen

Specialkonsulent, Teknisk Fakultet, Syddansk Universitet

Sekretariatsleder vejledes af et programråd, som består af bestyrelsens medlemmer samt

Kunst:

Marlene Bregndahl: Kommunikations- og udvekslingskoordinator,
Det Fynske Kunstakademi
Ellen Egemose, Museumsinspektør, BRANDTS
Jens Friis: Museumsinspektør, BRANDTS
Anna Krogh: Museumsinspektør, cand.mag., BRANDTS

Historie:

Mette Seidelin: Arkivar, ph.d., Landsarkivet for Fyn
Jeppe Nevers: Lektor, ph.d., Historie, Syddansk Universitet
Johnny Wøllekær: Arkivar, cand.mag., Stadsarkivet i Odense
Jane Hjarl Petersen: Adjunkt, ph.d., Historie, Syddansk Universitet

Religion:

Mikael Aktor: Lektor, ph.d., Religionsstudier, Syddansk Universitet

Teologi:

Jens Buchwald Andersen: Universitetspræst, cand.theol., Syddansk Universitet
Anders Eyvind Nielsen: Sognepræst, dr. theol., Ringe Kirke
Erik Ransby: Sognepræst, cand.theol., Vor Frelser Kirke
Jens Rasmussen: Hospitalspræst, ph.d. Jens Rasmussen,
Odense Universitetshospital
Lars Hedegaard Hagensen: Sognepræst, cand.theol., Dalum Kirke

Filosofi:

Søren Harnow Klausen: Professor, dr. phil., Filosofi, Syddansk Universitet
Peter Wolsing: Lektor, ph.d., mag.art., Filosofi, Syddansk Universitet

Litteratur:

Mogens Davidsen: Lektor, ph.d., Institut for Kulturvidenskaber, Syddansk Universitet
Dag Heede: Lektor, ph.d., Institut for Kulturvidenskaber, Syddansk Universitet
Claus Schatz-Jakobsen: Lektor, cand.mag., Engelsk, Syddansk Universitet
Leif Søndergaard: Studieleder, ph.d., Litteraturvidenskab, Syddansk Universitet

Sundhed:

Kim Brixen: Sygehusdirektør professor, ph.d., Odense Universitetshospital
Bernard Jeune: Lektor, cand.med. Institut for Sundhedstjenesteforskning,
Syddansk Universitet
Tomas Homburg: Afdelingsleder, cand.mag., Sundhedsvidenskabeligt Fakultets-
sekretariat, Syddansk Universitet

Naturvidenskab & Teknik:

Jakob Christensen-Dalsgaard: Lektor, lic.scient., Biologi, Syddansk Universitet
Søren Hassing: Lektor, ph.d., Institut for Teknologi og Innovation,
Syddansk Universitet
Niels Kring: Afdelingsleder, Det Naturvidenskabelige Fakultet, Syddansk Universitet
Ole G. Mouritsen: Professor, dr. scient., MEMPHYS Center, Syddansk Universitet
Carl Th. Pedersen: Lektor, dr.phil., Kemisk Institut, Syddansk Universitet
Mette Christina Møller Andersen Specialkonsulent, Teknisk Fakultet, Syddansk
Universitet

Kultur & Samfundsvidenskab:

Klaus Levinsen: Lektor, ph.d., Institut for Statskundskab, Syddansk Universitet
Morten Skovsgaard: Adjunkt, ph.d., Institut for Statskundskab, Syddansk Universitet
Christian Elmelund-Præstekær: Lektor, ph.d., Institut for Statskundskab,
Syddansk Universitet

Afsender:

Folkeuniversitetet, Syddansk Universitet
Campusvej 55, 5230 Odense M

SKAM

har taget Danmark med storm.

En tredjedel af seerne er danskere, og de er bestemt ikke alle sammen teenagere. Men hvordan kan en serie lavet til 16-årige norske teenagepiger lykkes med det? Lyng Stegger Gemzøe tager dig med på en tour de SKAM og viser klip fra serien.

Efter forelæsnngen er der kosegrupper med snacks, øl og vand i fredagsbaren.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Lyng Stegger Gemzøe, ph.d.-studerende, medievidenskab, Aarhus Universitet

Dato: Torsdag 30/3

Tid: 17.30-19.15

Pris: 60 kr.

Sted: Syddansk Universitet Odense, Campusvej 55, 5230 Odense M

